

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Dagmar Jančárková

Rok 1968 a Kamila Moučková

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

Rok odevzdání bakalářské práce: 2007

Semestr odevzdání bakalářské práce: VI. semestr

Obor: Žurnalistika

Praha 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato bakalářská práce byla umístěna v Ústřední knihovně Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům.

Bakalářská práce má 69 258 znaků včetně mezer (do tohoto počtu není započítána úvodní strana, prohlášení, poděkování, obsah, použitá literatura a přílohy).

V Karlových Varech dne 15. 5. 2007

Dagmar Jančárková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Kamile Moučkové za vřelé přijetí, poskytnutí informací a fotografií, vedoucímu práce PhDr. Petru Bednaříkovi, Ph.D. za skvělé vedení a trpělivost, Mgr. Zdeňku Šámalovi a PhDr. Ivoně Antkové za pomoc při shánění interních materiálů vydaných Českou televizí. V neposlední řadě děkuji Mgr. Vlastimilu Ježkovi, autorovi knihy o Kamile Moučkové, za vstřícnost a zajímavé informace o tom, jak publikace vznikala.

Dík patří také mojí mamince Dagmar Jančárkové za pomoc nejen při tisku této práce.

Obsah

Úvod

.....	str. 7
1. Srpen 1968 v Československu	str. 9
.....	
2. Srpen a září 1968 v Československém rozhlase	str. 14
.....	
2.1 21. srpen 1968	str. 14
.....	
2.2 Další srpnové dny	str. 16
.....	
2.3 Září 1968	str. 17
.....	
3. Československá televize – médium, které má moc	str. 18
.....	
3.1 Nástup Jiřího Pelikána	str. 19
.....	
3.2 Československá televize a její podřízenost straně	str. 19
.....	
3.3 Prvních osm měsíců roku 1968 v Československé televizi	str. 20
.....	
3.4 Okupace a Československá televize	str. 25
.....	
3.5 Podzim 1968 – kádrová opatření a likvidace svobody slova	str. 27
.....	
3.6 Rok 1969 a Československá televize	str. 30
.....	
3.7 Československá televize a okupace očima tehdejších historiků	str. 31
.....	

4.	Kamila Moučková	str. 34
4.1	Poválečná léta	str. 35
4.2	Otec – člověk, který byl oddán svým představám o spravedlnosti	str. 36
4.3	Začátky v médiích	str. 37
4.4	Začátky v Československé televizi	str. 38
4.5	O slávě	str. 39
4.6	Kolegové	str. 40
4.7	Srpen 1968 – celoživotní trauma	str. 42
4.8	70. a 80. léta a Kamila Moučková	str. 45
4.9	90. léta a současnost a Kamila Moučková	str. 48
5.	Závěr	str. 50
6.	Summary	str. 52
7.	Použité informační zdroje	str. 53
8.	Přílohy	str. 56

Přihláška bakalářské práce

Jméno studenta: Dagmar Jančárková

Semestr: IV.

Mediální zaměření: rozhlas/televize

Název práce: **Kamila Moučková**

(Vybraná osobnost z dějin televizního vysílání v českých zemích)

Základní vymezení tématu (základní hypotéza):

Biografická práce o Kamile Moučkové s důrazem na zachycení jejího působení v Československé televizi v roce 1968 (dle katalogu knihovny FSV nebyla dosud na fakultě obhajována bakalářská nebo magisterská práce o Kamile Moučkové).

Teze bakalářské práce:

Bakalářská práce se bude věnovat osobnosti Kamily Moučkové. Cílem bude ukázat jednotlivé etapy jejího působení v televizi od 50. let do současnosti, přičemž hlavní pozornost by měla být zaměřena na rok 1968 a tehdejší televizní aktivity Kamily Moučkové, za které byla za normalizace potrestána dvacetiletým zákazem činnosti. Práce by měla postihnout, proč se K. Moučková stala z mediálního hlediska pro pamětníky jedním ze symbolů Pražského jara a událostí srpna 1968.

Seznam základní literatury:

- Archivní materiály Českého rozhlasu
- Archivní materiály České televize
- CYSAŘOVÁ, Jarmila. 16x život s televizí: hovory za obrazovkou. Praha: Fites, 1998, 117 str., ISBN 80-238-3343-X
- CYSAŘOVÁ, Jarmila. Televize a totalitní moc 1953-1967. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998, ISBN neuvedeno

- CYSAŘOVÁ, Jarmila. Česká televizní publicistika: svědectví šedesátých let. Praha: Česká televize, 1993, 145 str., ISBN 80-85005-03-4
- CYSAŘOVÁ, Jarmila. Televize a totalitní moc 1969-1975. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998, 90 str., ISBN nevedeno
- FELDSTEIN, Valter. Televize včera, dnes a zítra : Studie k některým otázkám teorie, estetiky a hist. televize se zřetelem k jejímu společ. významu a poslání. Praha : Orbis, 1964, 224 str., ISBN nevedeno
- JEŽEK, Vlastimil - MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996, 104 str., ISBN 80-85625-56-3
- PITTERMANN, Jiří. – SATURKOVÁ, Jitka. – ŠNÁBL, Vít. (Prvních) deset let České televize. Praha : Česká televize, 2002, 372 str., ISBN 80-85005-37-9
- STRASMAJER, Vladimír. Cesta k divákovi: 20 let Československé televize. Praha: Československá televize, 1973, 117 str., ISBN nevedeno
- ŠKUTINA, Vladimír. Rusové opravdu přicházejí. Regensburg: Max Gstöttner, 1979, 79 str., ISBN nevedeno
- Rozhovory s pamětníky

Jméno konzultanta: PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

(svým podpisem potvrdí, že souhlasí se spoluprací na tématu, schvaluje základní teze a ve stanoveném termínu odevzdá posudek na práci):

Datum

Podpis studenta

Podpis konzultanta

Úvod

Letos v srpnu uplyne 39 let od vpádu vojsk Varšavské smlouvy na území Československa. Právě intervence „spřátelených“ armád změnila spoustě lidem život. Jednou z nich byla i paní Kamila Moučková – první zpravodajská hlasatelka v Evropě.

O Kamile Moučkové, která byla jednou z předních osobností srpnové okupace a roku 1968 jako takového, doposud žádná závěrečná bakalářská diplomová práce nebyla napsána. Tuto „první dámu televize“, jak byla dříve nazývána, jsem si vybrala především proto, že ji obdivuji za její statečnost, sílu a životní elán.

Cílem práce je ukázat jednotlivé etapy jejího působení v Československé televizi. A to od poloviny padesátých let, kdy přišla do televize a stala se tak první zpravodajskou hlasatelkou v Evropě, do současnosti.

Hlavní důraz je zde kladen na rok 1968, konkrétně na srpnové události tohoto roku. Během okupace to byla právě ona, kdo milionům televizních diváků oznamovala, co se děje v ulicích Prahy i celého Československa. Prokázala obrovskou statečnost, když vysílala se sovětskými vojáky v zádech, z provizorních studií, často za velice nepříznivých podmínek. Za svoje jednání byla v roce 1970, stejně jako většina jejích tehdejších kolegů, potrestána. Bylo jí znemožněno pracovat v televizi, účastnit se veřejného života. Na obrazovku se mohla vrátit až po sametové revoluci v roce 1989.

Ve své bakalářské práci se věnuji také zmapování života Kamily Moučkové v devadesátých letech, která pro ní znamenala návrat do veřejného života. Stejně tak popisuji i současné aktivity paní Kamily Moučkové.

Součástí práce je také historický nástin skutečností, které se v srpnu 1968 v Československu udály (co okupaci předcházelo, její průběh a následky), shrnutí situace v Československém rozhlase a Československé televizi.

V práci nechybí ani přepisy důležitých dokumentů roku 1968 (tzv. zvací dopisy, projevy prezidenta Ludvíka Svobody týkající se srpnových událostí, prohlášení Ústředního výboru Komunistické strany Československa, zákony, které se týkaly médií,...) a osobní korespondence a fotografie z archivu Kamily Moučkové.

1. Srpen 1968 v Československu

O vstupu vojsk Varšavské smlouvy¹ do Československa rozhodlo sovětské politbyro bez diskuze a jednomyslně 17. srpna 1968. Formálně je k tomuto činu opravňovala dvě písemná „pozvání“ (viz příloha č. 1), ve kterých někteří představitelé Ústředního výboru Komunistické strany Československa referovali o nezvládnutelnosti situace v Československu a „hrozbě“ převzetí moci demokratickými silami. V jednom z dopisů se píše: „[...] *Pravicové síly vytvořily příznivé podmínky pro kontrarevoluční převrat.*“

V Čechách v té době pokračovaly přípravy na XIV. sjezd Komunistické strany Československa. Jiná situace byla na Slovensku. Sloveňští komunisté se rozhodli na sjezd do pražských Vysočan nejet a svolali vlastní sjezd, který se konal 26.-28. srpna 1968. Tajemníkem Komunistické strany Slovenska byl v té době Vasil Biľak², který byl

---

¹ **Varšavská smlouva** – smlouva o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci, která byla podepsána 14. května 1955 ve Varšavě, a měla být chápána jako reakce na vstup Spolkové republiky Německo do NATO. Mezi zakládající státy patřilo Československo spolu s Albánií (ta byla roku 1961 vyloučena), Bulharskem, Maďarskem, Německou demokratickou republikou, Polskem, Rumunskem a SSSR. Pakt, který byl uzavřen na dvacet let (s automatickým prodloužením o deset let pro státy, které ji rok před uplynutím nevypoví), oficiálně zajišťoval vzájemnou pomoc, dojde-li v Evropě k útoku na členský stát. Ve skutečnosti to ale byl mocenskopolitický nástroj Sovětského svazu, který mu umožňoval např. přítomnost vlastních vojsk na území členských států. Výkladem smlouvy, tzv. Brežněvovou doktrínou, byla dokazována oprávněnost invaze vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 do ČSSR, a to v zájmu ochrany socialismu. Smlouva byla zrušena dne 30. června 1991 v důsledku pádu komunistických režimů v členských státech. (PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha: Themis, 1997, 719 s.)

² **Vasil Biľak** se narodil 11. srpna 1917 v Krajné Bystré na severovýchodním Slovensku. Vyučil se jako krejčí a tímto povoláním se živil do roku 1949, pak nastoupil do politického aparátu Komunistické strany Československa. V roce 1953 absolvoval Vysokou školu politickou a stal se vedoucím oddělení Ústředního výboru Komunistické strany Slovenska v Prešově, v letech 1963-68 zde působil jako tajemník strany. Od dubna 1968 do prosince 1988 byl tajemníkem Ústředního výboru

jedním z autorů tzv. zvacího dopisu, takže o tom, co se děje v SSSR věděl. Na rozdíl od svých kolegů v Čechách.

V noci z 20. na 21. srpna 1968 překročila hranice Československé socialistické republiky vojska³ pěti států (SSSR, Bulharska, Maďarska, NDR, Polska) Varšavské smlouvy. Ráno (krátce po půl druhé) 21. srpna vydalo předsednictvo Ústředního výboru Komunistické strany Československa prohlášení k veřejnosti Všemu lidu ČSSR, ve kterém intervenci odmítlo, odsoudilo a označilo jako popření základních norem mezinárodního práva. Občané byli v tomto prohlášení vyzváni, aby zachovali klid a nekladli vojskům Varšavské smlouvy odpor. Stejný pokyn dostaly i bezpečnostní složky státu. Během čtení vyjádření ÚV KSČ byl na příkaz ředitele Ústřední správy spojů Karla Hoffmanna⁴ vyřazen z provozu vysílač na středních vlnách. Po něm bylo přerušeno i vysílání dalších vysílačů, které záhy nahradila vysílačka Vltava, která začala okamžitě šířit sovětskou propagandu.

Kolem druhé hodiny ranní tvořila cestu z ruzyňského letiště do centra Prahy jedna velká kolona sovětských aut, tanků a obrněných transportérů. V té době se vzbudila většina obyvatel Československa. Pod jejich okny projížděly sovětské vojenské pluky, nad střechami přelétávaly Antonovy plné vojenské techniky.

Komunistické strany Československa. V prosinci 1989 byl ze strany vyloučen a musel se vzdát poslaneckého křesla ve Federálním shromáždění. (PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha: Themis, 1997, 719 s.)

³ **Československo 21. srpna 1968 obsadily tři armádní skupiny** – skupina A operující z Polska měla 70 000 vojáků a 1800 tanků, skupina B z Německé demokratické republiky čítala 35 000 vojáků a 1300 tanků, skupina C přicházející z Maďarska se skládala ze 40 000 vojáků a 1500 tanků. Celkem bylo v intervenčních zemích zmobilizováno 600 tisíc vojáků. Tři výše zmíněné armády se skládaly z 12 tankových, 13 motostřeleckých a 2 výsadkových divizí. Vyzbrojeny byly 6300 tanky, 2000 děly s raketami, 550 bojovými a 250 dopravními letadly. Proti nim stálo 150 tisíc československých vojáků, kteří na boj nebyli absolutně připraveni a navíc měli povel se nebránit. (PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha: Themis, 1997, 719 s.)

⁴ **Karel Hoffmann** se narodil v roce 1924 v malé vesnici poblíž Plzně. V letech 1959-67 působil ve funkci ústředního ředitele Československého rozhlasu, odkud přešel na post ministra kultury a informací, zároveň byl předsedou Výboru pro kulturu a informace. Od května do září 1968 byl ředitelem Ústřední správy spojů. Po okupaci zastával mnoho významných funkcí – byl např. ministerským předsedou Federálního výboru pro pošty a komunikace či ministrem spojů. Po listopadu 1989 odešel z politiky. (TOTALITA.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_hoffmannk.php)

Ve tři hodiny ráno byla parašutisty obsazena budova předsednictva vlády. Ve čtyři hodiny dorazily k budově sekretariátu ÚV KSČ první sovětské obrněné vozy a hodinu poté začalo její obsazování. Řada čelných představitelů strany byla v budově uvězněna. Tanky přijely i k budově Československého rozhlasu na Vinohradech. Během dopoledne tak sovětští vojáci obsadili většinu strategických objektů a klíčových budov pro chod státu.

V sedm hodin ráno se na Staroměstském náměstí začali scházet první lidé. Nakonec jich byly stovky, mířily na ně sovětské kulometry. Lidé se snažili s vojáky diskutovat a přesvědčit je, že se u nás žádná kontrarevoluce nekoná. Mezi nimi byla mimo jiné i herečka Vlasta Chramostová. Kvůli svým výrokům a postojům si pak více než dvacet let nezahrála v žádném divadle. Stejně jako spousta jejích kolegů. Lidé se shromažďovali i na Václavském náměstí. Tam přijelo 15 tanků, které ostřelovaly kromě „obyčejných“ budov i budovu Národního muzea (vojáci si prý mysleli, že jde o budovu rozhlasu). V Praze vlály československé vlajky. Mnohdy jsou zakrvácené⁵. Československý rozhlas odvysílal první projev prezidenta republiky Ludvíka Svobody (viz příloha č. 2), ve kterém vyzval občany, aby zachovali klid.

Krátce po desáté hodině dopolední se na hlavy Čechoslováků snesly první propagandistické letáky. Byly psány česky, se spoustou gramatických chyb a snažily se ospravedlnit invazi. Rozšiřování letáků nebyla jedinou propagandistickou akcí, kterou okupační vojska nasadila. 22. srpna vydala sovětská tisková agentura TASS zprávu o situaci v Československu. Mimo jiné se v ní píše: „[...] *Kontrarevolucionáři uvedli do chodu předem připravené ilegální vysílačky a tiskárny. Pomlouvačné výmysly a falsifikáty vyráběné a šířené touto cestou přebírá imperialistická propaganda, která se snaží*

---

⁵ V první den okupace zahynulo 58 československých občanů – 50 mužů, 7 žen a osmiletá holčička, z toho 22 v Praze, zbývajících 36 např. v Liberci, Bratislavě, Nitře. (PACNER, Karel. *Osudové okamžiky Československa*. Praha: Themis, 1997, 719 s.)

*je vydávat za výraz oficiálního stanoviska ČSSR a veřejného mínění.*⁶
Ve skutečnosti se nic takové nedělo.

V poledne byla zahájena generální stávka – na dvě minuty se symbolicky zastavily veškeré akce v ulicích. O dvě hodiny později byl Alexander Dubček spolu s dalšími čelnými představiteli strany odvezeni z budovy Komunistické strany Československa na neznámé místo.

V devatenáct hodin Československý rozhlas odvysílal prohlášení vlády ČSSR Všemu lidu Československa (viz příloha č. 3), pár hodin po něm následoval druhý projev prezidenta republiky Ludvíka Svobody (viz příloha č. 4).

22. srpna 1968 byly obsazeny redakce Zemědělských novin a Československé tiskové kanceláře. Před polednem se na Václavském náměstí sešlo několik tisíc lidí. Jejich počet stále narůstal. Po Praze totiž kdosi v té době rozšiřoval zprávu, že zde v 17 hodin bude manifestace. Brzy se však ukázalo, že to byla provokace a manifestace měla být jen záminkou k zásahu. Československý rozhlas o tomto informoval a občané, kteří byli na Václavském náměstí přítomni, se v klidu rozešli.

V pátek 23. srpna odletěl prezident republiky Ludvík Svoboda společně s oficiální delegací (jejíž členy byl např. Gustáv Husák, Vasil Bil'ak, Alois Indra, Milouš Jakeš či Jozef Lenárt) do Moskvy. Zde byl podepsán tzv. Moskevský protokol, ve kterém, „... *byla potvrzena věrnost ujednání socialistických zemí k podpoře, upevnění a obraně socialismu, nesmiřitelnému boji s kontrarevolučními silami, což je společnou internacionální povinností všech socialistických zemí. [...]* Budou provedena nutná kádrová opatření ve vedení tisku, v rozhlase a televizi. Tak jako při setkání v Čierné nad Tisou i nyní představitelé KSSS vyjádřili plnou solidaritu s těmito opatřeními, která odpovídají také základním zájmům socialistického společenství, jeho bezpečnosti a jednotě. [...] Předsednictvo ÚV KSČ a vláda přijmou opatření pro tisk, rozhlas a televizi, která by vyloučila možnost vyvolání konfliktů mezi občany ČSSR a spojeneckými vojsky na území ČSSR. [...] Obě strany

---

⁶ ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=3

se zavázaly jménem stran a vlád, že vyvinou veškeré úsilí KSSS a KSČ, vlád těchto zemí k prohloubení tradičního historického přátelství národů obou zemí, jejich bratrského přátelství na věčné časy.“⁷

Od té doby vše probíhalo podle sovětského scénáře.

Komunistická strana Československa na svém XIII. sjezdu, který se konal 11. prosince 1970 schválila tzv. Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti, ve kterém vpád okupačních vojsk na území republiky vysvětluje následovně: *„Objektivní posouzení a objasnění příčin a souvislostí hluboké krize, v níž se octla KSČ a celá naše společnost v roce 1968, nezvratně dokazují, že vnitřní síly, paralyzované politikou pravicových představitelů ve vedení strany, nebyly s to se zmobilizovat a zastavit frontální nástup kontrarevoluce. Za takové situace bylo nutno rozhodnout, zdali se má čekat, až kontrarevoluce vyvolá bratrovražedný boj, kdy budou hynout tisíce lidí a teprve potom poskytnout internacionální pomoc, nebo přijít včas a předejít krvavé tragédii i za cenu počátečního nepochopení doma i za hranicemi. Vstup spojeneckých vojsk do Československa 21. srpna 1968 předešel takovémuto krveprolití a byl tedy potřebným a jedině správným řešením.“⁸*

V těchto krizových dnech sehrála obě dvě státní audiovizuální média – rozhlas a televize – klíčovou roli. Právě díky jim nedošlo během srpnových dnů ke střetům občanů s okupačními vojsky. Vyzývala obyvatele Československa, aby zachovali klid. *„Po celou dobu srpnové okupace byli pracovníci rozhlasu a televize v pohotovosti, usilovali o neustálé spojení se svými posluchači a diváky, kterými v té době byli snad všichni českoslovenští občané,“* píše ve vzpomínkové knize, kterou při příležitosti 25. výročí srpnových událostí pro Českou televizi sestavil Stanislav Maleček, Miroslav Sígl⁹.

---

⁷ TOTALITA.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.totalita.cz/texty/prot_mosk_1968.php

⁸ HOŘENÍ, Zdeněk. KSČ o tisku, rozhlasu a televizi. Praha : Novinář, 1976, str. 12

⁹ MALEČEK, Stanislav. Byli jsme při tom – Čeští novináři a publicisté vzpomínají na události let 1968-1969. Praha: Klub novinářů Pražského jara '68. 1993, str. 69

2. Srpen a září 1968 v Československém rozhlasu

Večer 20. srpna 1968 byl Rostislav Běhal, zástupce nepřítomného ústředního ředitele Československého rozhlasu, povolán do budovy Ústřední správy spojů. Zde byl členy KSČ informován o plánovaném příjezdu vojsk Varšavské smlouvy. Bylo mu nařízeno okamžitě odjet do budovy rozhlasu, kde měl čekat na zprávu, která by měla probíhající dění legalizovat. To Běhal odmítl. S tím ale někteří členové komunistického vedení počítali a měli připraveného svého člověka – Miloše Marka, bývalého ústředního ředitele Československého rozhlasu. Ten se nakonec, po diskusi se šéfredaktorem zpravodajství Jiřím Kmochem, nepokusil o žádnou intervenci do vysílání.¹⁰

2.1 21. srpen 1968

Kolem jedné hodiny ranní začala stanice Praha vysílat toto oznámení: „*Vážení posluchači, zůstaňte u svých přijímačů, probudte i teď v noci své známé, protože za malý okamžik bude Československý rozhlas Praha, vysílat mimořádně důležitou zprávu. Zůstaňte u svých přijímačů, probudte ...*“ O hodinu později byla stanice připravena odvysílat prohlášení předsednictva Ústředního výboru Komunistické strany Československa (viz příloha č. 5), ale z technických důvodů se jí to nepodařilo – na pokyn Ústřední správy spojů komunistický

---

¹⁰ TETENS, Liboslav. Svědectví o roku 1968 a začátku normalizace. Ostrava : Československý rozhlas, 1990. 180 s.

funkcionář Karel Hoffmann¹¹ vypnul hlavní vysílač. Prohlášení bylo tedy odvysíláno až kolem páté hodiny ranní. Současně se však z éteru ozývalo ilegální vysílání pod názvem Vltava, které špatnou češtinou šířilo prohlášení sovětské zpravodajské agentury TASS (viz příloha č. 6) podporující okupaci.

V šest hodin ráno vyzval Alexander Dubček obyvatele k tomu, aby se dostavili do práce a zachovali klid. Hodinu poté se vojáci sovětské armády přesunuli z Václavského náměstí k budově rozhlasu, v tom jim bránil dav civilistů. V půl osmé už byli Rusové přímo v sídle Československého rozhlasu na Vinohradské třídě, kde chtěli docílit toho, že bude vysílání přerušeno. Zde narazili na odpor zaměstnanců, kteří jim tvrdili, že nemají dostatečnou pravomoc k tomu, aby mohli vysílání přerušit. Mezitím se redaktoři rozhlasu mezi sebou domluvili, že v případě nouze budou vysílat přes tzv. Péčko, což bylo pohotovostní obrněné pracoviště, které sídlilo na Žižkově a mělo schopnost napojovat studia na vysílače.

V osm hodin rozhlas ještě odvysílal projev prezidenta republiky Ludvíka Svobody (viz příloha č. 2), o hodinu později už vysílače mlčely.

"Přátelé, v těchto okamžicích se střílí již na dvoře Československého rozhlasu. Myslím, že to budou brzo poslední slova, které od nás slyšíte,"¹² ozvalo se z radiových přijímačů 21. srpna 1968.

V té době byl ústředním ředitelem Československého rozhlasu Zdeněk Hejzlar¹³, který do funkce nastoupil 25. června 1968 a vystřídal

---

¹¹ Za tento čin byl osmdesátiletý **Karel Hoffmann** v červnu roku 2003 odsouzen na čtyři roky vězení. Záhy po nástupu trestu byl ale kvůli špatnému zdravotnímu stavu propuštěn. (NEWTON I. T. [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://mf dnes.newtonit.cz/default.asp?cache=889202>)

¹² ČESKÝ ROZHLAS [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.radio.cz/cz/clanek/82360>

¹³ **Zdeněk Hejzlar** se narodil 18. 7. 1921 v Dobřanech. Vystudoval historii, později pracoval jako učitel, během 2. světové války byl dva roky vězněn v koncentračním táboru Buchenwald. Od roku 1945 zastával pozici předsedy Svazu české mládeže, byl také poslancem Národního shromáždění a členem ÚV KSČ. V roce 1952 byl uvězněn a obviněn ze spoluúčasti na tzv. protistátním a protistranickém spiknutí Slánského, následně byl internován do Pomocných technických praporů (PTP), kde pracoval jako horník. Po propuštění z PTP u hornické práce zůstal. Od roku 1958 směl opět pracovat jako pedagog, na počátku roku 1968 byl rehabilitován. Ve funkci ústředního ředitele Československého rozhlasu působil v době od 26. 7. do 30. 9.

tak Miloše Marka (ve funkci od 25. ledna 1967). Zdeněk Hejzlar byl zastáncem reformní politiky a nastupujících demokratických tendencí. Za svoje smýšlení a odsouzení srpnové okupace byl z pozice ústředního ředitele později odvolán.

2. 2 Další srpnové dny

Pracovníkům rozhlasu se podařilo před sovětskými okupanty utajit existenci Studia 7. Odtud se, přes již zmiňované Péčko, v poledne přihlásil Jiří Dienstbier. Vysílání z tohoto studia pokračovalo celý první den okupace. 22. srpna ale byla vinohradská budova plně obsazena a všichni zaměstnanci museli odejít. Mezitím se Péčku přihlásila další (většinou regionální) studia a v následujících dnech se jejich propojováním vytvořil vysílací řetěz, tzv. štafeta. 23. srpna dorazily sovětské tanky i k opancérovaným dveřím Péčka. Pracovníkům rozhlasu se ale podařilo ještě předtím zajistit záložní pracoviště, které měla stejnou schopnost jako Péčko – odeslat signál na vysílač. Již zmíněná štafeta tak mohla pokračovat.

V té době mělo vysílání následující strukturu:

- 1) vysílání oficiálních zpráv vlády, ÚV KSČ a dalších orgánů
- 2) vysílání rezolucí k aktuálnímu stavu
- 3) vysílání situačních zpráv (výzvy ke stávce, ale také praktické informace – změny tramvajových zastávek, zásobování,...)
- 4) vysílání exponovaných situačních zpráv (výzvy k bojkotu vojsk zemí Varšavské smlouvy, zprávy o zatýkání,...) ¹⁴

Z Péčka se vysílalo do 6. září 1968. Na tento den vzpomínal ve svém deníku z okupačních dnů jeden z rozhlasových pracovníků – Ondřej Neff: *„Je 7. září 1968. V noci na dnešek jsme přestěhovali*

1968. Po vpádu sovětských vojsk na území Československa byl ze své funkce odvolán. V roce 1969 emigroval do Švédska. Tam pracoval jako vědecký pracovník. (KÖPPLOVÁ, B. a kol. Dějiny českých médií v datech : Rozhlas – Televize – Mediální právo. Praha : Karolinum, 2003. 461 s.)

¹⁴ TETENS, Liboslav. Svědectví o roku 1968 a začátku normalizace. Ostrava : Československý rozhlas, 1990. 180 s.

*vysílání zpět do budovy na Vinohradské třídě. Vysílá se tedy z baráku – jak nazývají rozhlasáci svou budovu – a je konečně čas i klid, tolik potřebný k tomu, aby člověk mohl dát rozum do hrsti a znovu prožít ty dny od 20. srpna.*¹⁵

Onřej Neff ve svém deníku dále píše: „[...] *Od samotného začátku toho všeho jsme si všichni říkali, že si musíme vést deník. Zatím jsem neslyšel o nikom, kdo by to dělal. Já vím, proč jsem deník nepsal a proč teď musím lovit v paměti. Báł jsem se, že budu zatčen a že deník by mohl usvědčit mě a řadu jiných lidí. Ze strachu o krk jsme zanedbal první povinnost novináře. Patřičně se teď za to stydím, ale darmo plakat nad rozlitým mlékem.*“ Podobné pocity měla většina pracovníků v médiích, kteří si chtěli zaznamenávat okupační zážitky. Vzhledem k překotnosti událostí na to ale žádný z nich neměl čas.

28. srpna 1968 byl vládním zmocněncem pro rozhlas jmenován Odon Závodský. Ten měl dohlížet na správné směřování rozhlasu a dodržování nově přijatého vládního usnesení č. 292 o mimořádných opatřeních ke kontrole prostředků hromadných informací.¹⁶

2.3 Září 1968

9. září 1968 se konalo shromáždění pracovníků Československého rozhlasu, na kterém vystoupil se svým projevem tajemník ÚV KSČ Zdeněk Mlynář. V něm poděkoval všem zúčastněným za jejich hrdinství a zároveň vyslovil prognózu, že se v následujících dnech dočkají všeho ostatního jen ne díků.

Řada pracovníků poté emigrovala, skoro všichni účastníci srpnové vysílání byli postupně odstraněni.

---

¹⁵ THE HYENA [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.hyena.cz/dokumenty/okupace/okupace1.html>

¹⁶ KÖPPOVÁ, B. a kol. Dějiny českých médií v datech: Rozhlas – Televize – Mediální právo. Praha: Karolinum, 2003. 461 s.

Ústřední ředitel Československého rozhlasu Zdeněk Hejzlar v té době rezignoval na svojí funkci. Odvolán byl přesně dvě měsíce po svém jmenování – 25. září 1968.

3. Československá televize – médium, které má moc

Československá televize vysílá od roku 1953, každý den pak od roku 1958. Do roku 1962 se k pražskému, ostravskému a bratislavskému studiu připojila ještě studia v Brně a Košicích. Televize byla zpočátku jedna organizace spolu s Československým rozhlasem. Rozdělení těchto dvou státních institucí se událo 1. října 1959 a televize se tak stala samostatnou ústřední organizací, která podléhala vládě. Ve skutečnosti ale Československá televize podléhala jen a pouze orgánům Komunistické strany. Tento stranický dohled se stupňoval s rostoucím počtem koncesionářů¹⁷.

Role vlády byla v té době jen minimální. Mohla sice navrhnout kandidáta na pozici ústředního ředitele televize, samotné jmenování však příslušelo jen Ústřednímu výboru Komunistické strany Československa.

Denis McQuail ve své knize Úvod do teorie masové komunikace o propojení televize s vládní garniturou napsal: „... *typická distribuce od centra k periferii a spojování celostátní televize s politickým životem a mocenskými centry ve společnosti. Navzdory tomu, jak blízko mají rozhlas a televize k moci (a nebo právě proto), prakticky nikde si*

---

¹⁷ V roce 1955 měla Československá televize 32 119 koncesionářů, o deset let později to bylo již 2 113 450 koncesionářů, koncem roku 1967 přibýlo dalších 400 tisíc koncesionářů, v roce 1970 měla státní televize 3 689 212 koncesionářů. (FELDSTEIN, Valter. TV včera, dnes a zítra: studie k 10. výročí. Praha: Orbis, 1964, 228 s.)

Možnost sledovat pravidelné vysílání Československé televize na konci 60. let mělo 6 až 9 milionů diváků. (STRASMAJER, Vladimír s kol. Cesta k divákovi: 20 let Československé televize. Praha: Čs. televize, 1973. 117 s.)

nevydobyly jako svoje nezadatelné právo takovou svobodu (na rozdíl od tisku), aby mohly volně vyjadřovat názory a chovat se politicky zcela nezávisle.“¹⁸

3. 1 Nástup Jiřího Pelikána

V červnu 1963 byl do funkce ústředního ředitele Československé televize jmenován Jiří Pelikán¹⁹. Čtyřicetiletý Pelikán měl za sebou několik stáží v zahraničí, kam se dostal jako předseda Mezinárodního svazu studentstva. Do televize nastoupil s vizí těchto vědomostí využít a vytvořit kritické pořady, které na československé televizní obrazovce chyběly. Naopak vedení komunistické strany od něj očekávalo, že bude držet přísnou stranickou linii.

V té době Valter Feldstein napsal: „*Pojem televize, obestřený u nás ještě před deseti lety zvláštní tajemností, přitažlivostí i nedůvěrou, zvědavostí i pochybnostmi, stal se v poslední době jedním z pojmů nejběžnějších a nejčastěji vyslovovaných.*“²⁰

3. 2 Československá televize a její podřízenost straně

---

¹⁸ McQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Praha : Portál, 1999, str. 39

¹⁹ **Jiří Pelikán** se narodil 7. února 1923 v Olomouci. Během 2. světové války byl aktivní v odboji, posléze byl vězněn. Po válce působil jako funkcionář ve Svazu vysokoškolského studentstva. Ve svých třiceti letech se stal předsedou Mezinárodního svazu studentstva. Do funkce ředitele Československé televize byl vládou jmenován o deset let později. V okupačním roce 1968 pracoval také jako moderátor diskusních pořadů. Byl zastáncem Dubčekovy politiky a proto byl 25. srpna 1968 z funkce ústředního ředitele Československé televize odvolán. Poté působil jako velvyslanec v Itálii. Rok po okupaci byl zbaven československého občanství a vyloučen z KSČ. Až do své smrti v roce 1999 žil v Itálii. Tam byl také roku 1977 zvolen poslancem Evropského parlamentu. V Itálii založil exilový časopis Listy. Po revoluci psal pro deník Právo. Zemřel 26. 6. 1999 v Římě. (TOTALITA.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_pelikanj.php)

²⁰ FELDSTEIN, Valter. TV včera, dnes a zítra: studie k 10. výročí. Praha: Orbis, 1964, str. 11

V roce 1964 proběhla v Československé televizi třídně-politická prověrka, která nadřazovala třídní původ, politickou příslušnost a loajalitu nad fundovanost a odbornost televizních pracovníků. Skoro sto lidí buď z televize odešlo, nebo bylo přeřazeno na méně důležité pracovní pozice. Všichni pracovníci na vedoucích funkcích v Československé televizi podléhali dohledu a kádrovému pořádku ÚV KSČ.

„Stupeň kontroly a řízení médií státem nebo společnostmi může také záviset na tom, nakolik je možné kontrolu a řízení uplatňovat. Nejvíce bývají zpravidla regulována ta média, na jejichž distribuci lze nejnáze dohlížet, například centralizované rozhlasové či televizní vysílání ...“²¹

Základem legislativního rámce fungování Československé televize byl Zákon o Československé televizi (18/1964 Sb.) schválený 31. ledna 1964 Národním shromážděním (viz příloha č. 7). Právě v tomto zákoně je podřízenost Komunistické straně Československa jasně deklarována.

Komunistická strana kontrolovala zpravodajství Československé televize v 60. letech mimo jiné prostřednictvím „výběru kádrů“. Pracovníci tohoto státního média, kteří se chtěli dostat do vysílání, byli nuceni podepsat přihlášku do strany. Velice často už do televize se stranickou legitimací v kapse nastupovali.

„Posláním Československé televize je vychovávat pracující v ideích komunismu, v duchu proletářského internacionalismu a socialistického vlastnictví, nové společenské morálky a pokrokového estetického vkusu, zobrazovat rozmanitost soudobého života naší společnosti a vyzvedávat nové jevy a procesy, které se v ní uskutečňují.“²²

3. 3 Prvních osm měsíců roku 1968 v Československé televizi

---

²¹ McQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál, 1999, str. 45

²² STRASMAJER, Vladimír s kolektivem. TV včera, dnes a zítra: studie k 10. výročí. Praha: Orbis, 1964, str. 4

Od počátku roku 1968 se atmosféra v Československu a tím pádem i Československé televizi uvolňovala. 31. ledna 1968 se v Československé televizi uskutečnila schůze, na které vedoucí pracovníci jednotlivých oddělení nahlas říkali, co si do té doby jen mysleli – chtěli, aby byly uvedeny tzv. trezorové pořady (např. pořad o T. G. Masarykovi), a aby bylo obnoveno vysílání některých zastavených pořadů (např. na jaře 1967 zakázanou polemiku Jiřího Kantůrka Věc veřejná). Dále požadovali ujasnění funkce televizního zpravodajství a publicistiky.²³

„Tisk i ostatní sdělovací prostředky se takřka přes noc staly nevídaně svobodnou tribunou názorů. Pořady rozhlasu, televize a články v novinách pobuřovaly funkcionáře ...“²⁴

„Na politickou scénu však nečekaně vstoupil zcela nový mocný činitel: veřejné mínění. Kabinetní politice bylo odzvoněno. [...] Veřejnost žádala demokratické záruky a každé váhání či úhybný manévr radikálně odmítala.“²⁵

4. února 1968 byl odvysílán rozhovor šéfredaktora Televizních novin Kamila Wintra s předsedou Svazu československých spisovatelů Eduardem Goldstückerem. V tomto interview se poprvé na obrazovce hovořilo o tabuizovaných tématech, jakými byla např. nezbytnost svobody projevu.

Vedoucí jednotlivých redakcí – za redakci Televizních novin Kamil Winter, za Hlavní redakci publicistiky a dokumentaristiky Viktor Růžička, za Vysílání pro děti a mládež Miloš Volf – žádali v únoru 1968 oficiální ujasnění funkce televizního zpravodajství.

28. a 29. února 1968 se v Československé televizi konala celozávodní konference KSČ. Na ní zaměstnanci televize odmítli

---

²³ CYSAŘOVÁ, Jarmila. Televize a totalitní moc 1969-1975. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998. 90 s., ISBN neuvedeno

²⁴ HAVLÍČEK, Dušan. Jaro na krku: Zázitky ze zákulisí sekretariátu ÚV KSČ od června do prosince 1968. Praha: Ústav pro soudobé dějiny, str. 12-13

²⁵ HAVLÍČEK, Dušan. Jaro na krku: Zázitky ze zákulisí sekretariátu ÚV KSČ od června do prosince 1968. Praha: Ústav pro soudobé dějiny, str. 33

zásahy orgánů Komunistické strany Československa do tvorby. Zároveň zde padl návrh, zda by nebylo možné zvážit existenci Ústřední publikační správy a tiskového zákona v podobě, v jaké byl právě na jaře 1968. Zaměstnanci Československé televize také žádali programovou a ekonomickou samostatnost a přímou odpovědnost předsedovi vlády či k tomu vytvořenému výboru Národního shromáždění.

Celozávodní konference měla u zákonodárců velkou odezvu. Ministr kultury a informací Miroslav Galuška poté předložil vládě zprávu nazvanou „Problematika činnosti Československého rozhlasu, Československé televize, Československé tiskové kanceláře a tisku“, která obsahovala např. požadavek nové koncepce řízení – nezbytnost oddělení oficiálního zpravodajství od publicistiky.

Díky organizačním opatřením ředitele Československé televize Jiřího Pelikána mohly štáby na vzniklé uvolnění rychle reagovat a sledovat demokratizující proces ve společnosti.

31. března 1968 Jiří Pelikán zrušil posty dvěma programovým náměstkům, kteří do televize přišli o tři roky dříve na pokyn předsednictva Ústředního výboru KSČ. V Československé televizi tak zůstal jen jeden programový náměstek – Zdeněk Noháč.

Demokratický duch, který vládl uvnitř Československé televize, měl hlavní vliv na program. V únoru byla v Československé televizi, stejně tak jako ve všech ostatních médiích, částečně zrušena cenzura. Oficiální zrušení přišlo na konci června 1968. (viz příloha č. 8)

Únor a březen 1968 byly v Československé televizi ve znamení změn. Programové změny se děly ze dne na den, mnohdy z hodiny na hodinu. Nezřídky kdy se program protáhl až do pozdních nočních hodin. Televize se snažila zachytit aktuální události, byly odvysílány diskuse čelných představitelů vlády, filosofů, spisovatelů s občany státu. Na obrazovku se dostávaly trezorové filmy, vznikaly nové dokumenty a publicistické pořady²⁶. Mezi nejsledovanější pořady v té

---

²⁶ Oproti roku 1967 odvysílala Československá televize o 200 hodin víc zpravodajství a o 270 hodin víc publicistiky. (CYSAROVÁ, Jarmila. Televize a totalitní moc 1969-1975. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998. 90 s.)

době patřily např. Kam spějeme?, Oč dnes jde?, Co se vlastně změnilo?, či pořad připravovaný v Brně Mínění proti mínění.

Nejsledovanějším pořadem té doby byla diskuse s týdenní periodicitou – Mezi námi (s podtitulkem „Zajímaví lidé v hovoru i sporu“). Tento improvizovaný diskusní pořad se vysílal od 9. dubna do 20. srpna 1968 a to přímým přenosem. Moderováním byl pověřen Jiří Kantůrek, který se střídal s dr. Ladislavem Danešem a Jiřím Rumlem.

Charakteristiku pořadu popsal jeho spoluvůrce Vladimír Tosek takto: *„Zavádíme nový pořad. Pravidelný, každotýdenní. [...] A zrušíme ho teprve, až nám diváci dají najevo, že je to ztráta času. [...] Tento pořad v Československu donedávna nemohl vzniknout. [...] Pořad se vysílá živě, bez scénáře a bez zkoušky, otázky budou hostům předem neznámé, odpovědi spatra a lecdky polemické.“*²⁷

Diváci si nepřáli, aby tento pořad skončil. Jak píše Jarmila Cysařová v knize Česká televizní publicistika – Svědectví šedesátých let: *„Dost! neřekli diskusi Mezi námi diváci, ale tanky.“*²⁸

Už ve svém italském exilu Jiří Pelikán vzpomínal, jak Gustáv Husák (v té době ještě místopředseda vlády) svolal poradou o televizi, na které si mnozí prominenti stěžovali, že jsou kritikou frustrováni. *„Co jsou to za mravy,“* stěžoval si tehdejšímu řediteli Československé televize Pelikánovi Husák. *„Umíš si představit, že by na Západě mluvili do televize nějací komunisté?“* Jiří Pelikán: *„Nejen že si to dovedu představit, viděl jsem to.“* A převyprávěl mu anglický pořad That Was the Week, kde opoziční socialisté ostře kritizovali vládu. Na besedách se zase diváci ptali, kde že se najednou ti televizní publicisté vzali? *„Oni v televizi byli,“* odpovídal Pelikán, *„ale neměli pro svou práci prostor.“*²⁹

---

²⁷ CYSAŘOVÁ, Jarmila. Česká televizní publicistika – Svědectví šedesátých let. Praha: Československá televize, 1993, str. 107

²⁸ CYSAŘOVÁ, Jarmila. Česká televizní publicistika – Svědectví šedesátých let. Praha: Československá televize, 1993, str. 107

²⁹ LISTY.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=033&clanek=030304>

V době, kdy se vysílaly první (v 19:00 hodin) a druhé (ve 22:00 hodin) Televizní noviny byla sledovanost obou programů Československé televize více než 50%, o víkendu až 70%. V té době se televize rozvíjela závratným tempem.

21. června 1968 přijala vláda usnesení, ve kterém kladně hodnotí úlohu tisku, rozhlasu a televize v demokratizačním procesu. Mimo jiné také vzala na vědomí, že *„Československá tisková kancelář, Československý rozhlas a Československá televize ve svém vnitropolitickém a zahraničně politickém zpravodajství bude oddělovat vládní a jiné oficiální informace a komentáře redakčních článků a vystoupení publicistů i externích spolupracovníků tak, aby bylo zřejmé, že jejich komentáře vyjadřují osobní názory a myšlenky jednotlivců.“*³⁰

V archivních materiálech České televize můžeme najít vzpomínky tehdejšího redaktora zpravodajství Československé televize Jiří Svejskovského, který období od ledna po srpen 1968 líčí jako jakousi renesanci televizní scény. *„V tomto období od ledna a vlastně až do srpna 1968 docházely do zpravodajství Čs. televize stovky dopisů a rezolucí celých kolektivů ze závodů, z jejich stranických organizací i odborů, které jednoznačně vítaly novou politiku KSČ a nový duch ve vysílání. S takovými rezolucemi jsme pochopitelně ochotně ve vysílání pracovali. [...] Vedení televize, které bylo v pravidelném spojení s novým vedení KSČ, však po doporučení jeho reformních členů tyto rezoluce a požadavky do vysílání nepovolovalo. Čs. televize jako nejvýznamnější hromadný sdělovací prostředek s největším vlivem na diváky, se vědomě střežilo toho, aby ve svém vysílání nevytvářelo pro sovětské vedení „důkazy“, že i státní televize vysílá „kontrarevoluční požadavky“. Stejně tak jsme sami ze stejných důvodů rozhodli nevysílat žádné udavačské dopisy nebo požadavky různých kolektivů i jednotlivců na odvolání různých představitelů strany*

---

³⁰ APF ČT, fond VE 1, a. j. 1478, Usnesení vlády Československé socialistické republiky ze dne 21. června 1968, článek o opatření v činnosti, Československé tiskové kanceláře, Československého rozhlasu a Československé televize

a státu. To, co si mohli dovolit v některém regionálním tisku, to si Čs. televize dovolit nesměla a ani nechtěla.“³¹

3. 4 Okupace a Československá televize

Během intervence vojsk Varšavské smlouvy se Československá televize snažila i nadále objektivně informovat, podporovat protesty občanů proti okupaci. V té době sídlila televize ve více než 70 objektech po celé Praze, což se právě v této době ukázalo jako výhoda.

21. srpna 1968 začala Československá televize vysílat z Měšťanské besedy ve Vladislavově ulici již v půl páté ráno. Do objektu se z vlastní iniciativy dostavili pracovníci zpravodajství Československé televize. Přítomen zde byl např. šéfredaktor redakce zpravodajství Kamil Winter, střihač Pavel Vantuch, kameramani Přemysl Prokop a Petr Ulrych, nechyběla ani hlasatelka Kamila Moučková.³² Vysílání bylo přerušeno o čtyři hodiny později násilným vtrhnutím okupačních vojsk do studia na následným rozstřílením techniky.

Televizní pracovníci se přesunuli do kina Skaut ve Vodičkově ulici, kde sídlilo studio Hlavní redakce vysílání pro děti a mládež. Z Měšťanské besedy se sem přesunuli např. Miroslav Sígl či Kamila Moučková, dorazil mimo jiné Jiří Svejkovský či Jiří Kantůrek. Část pracovníků odjela po vzájemné domluvě na vysílač Cukrák, odkud se začalo vysílat kolem jedenácté hodiny. „Ale i sem dorazily tanky

---

³¹ ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=5

³² MALEČEK, Stanislav. Byli jsme při tom – Čeští novináři a publicisté vzpomínají na události let 1968-1969. Praha: Klub novinářů Pražského jara '68. 1993, str. 70

*okupantů a jakmile bylo zjištěno, že se k vysílači plíží přiskoky Rusové, vysílání skončilo otočením kamery do okna na dvůr, kam právě přijížděly okupantské tanky.*³³

Z kina Skaut bylo možné vysílat jen do 11:40, kdy přestal jít televizní signál.

Do 23. srpna fungovalo studio ve Výzkumném ústavu A. S. Popova pro sdělovací techniku v Praze 5. Poté se redakce přesunula do rozestavěné budovy na pražských Petřinách, odkud vysílala do 26. srpna.

Kontinuálně s již zmiňovaným vysíláním se 21. srpna od 23:00 hodin vysílalo také z Kletě, kde sídlila československá obrněná jednotka. Už od prvních hodin vysílání se ho snažila okupační vojska narušit dělostřeleckou palbou. Pracovníci televize se proto přesunuli na vysílač Krakov, odkud vysílali do 24. srpna, kdy byl i tento vysílač okupanty zničen.

Improvizované okupační vysílání živelně nevznikalo jen v Praze. Vysílalo se také z Brna, Ostravy či Liberce.

*V Brně byl hlavním mužem vysílání Luboš Popelka. „Tvář Luboše Popelky, který byl jednou z duší tehdejšího vysílání brněnského studia, v následujících dnech obletěla svět. Když sovětské tanky znemožnily práci televizního štábu, Luboš se přesunul do Vídně, odkud ve vysílání pokračoval.*³⁴

Ostravské studio vysílalo i v době, kdy byla ostatní studia již zlikvidována, a to do 4. září, kdy bylo opět možné vysílat z Prahy. I ostravští televizní pracovníci se během srpna 1968 několikrát přesunuli. Nejprve na vysílač do Hošťákovic, kde byli 23. srpna objeveni. Pracovníci televize se proto stěhovali do studia v Zábřehu, kde vysílali ze skladu kamer. Kromě zpravodajství se z Ostravy vysílaly i umělecké

---

³³ MALEČEK, Stanislav. Byli jsme při tom – Čeští novináři a publicisté vzpomínají na události let 1968-1969. Praha: Klub novinářů Pražského jara '68. 1993, str. 71

³⁴ Zpravodaj Fites 1/1995, s. 48

pořady – např. trilogie Jan Hus, Jan Žižka, Jan Roháč z Dubé či verše Jaroslava Seiferta.

Do provizorních prostor se uchýlili také liberečtí televizní pracovníci, kteří vysílali vysílače Ještěd. Jak na internetových stránkách České televize v současnosti vzpomínají tehdejší pracovníci televize Ing. Václav Kolář a Ing. Ladislav Kejha „... *na první pohled několikanásobný počet provizorních vysílacích pracovišť byl vybudován proto, aby v případě obsazení některého z nich okupačními vojsky byla zajištěna kontinuita vysílání. Krátká „životnost“ některých pracovišť (vysílač Cukrák, Tesla Hloubětín, vysílač Kojál, studio Liberec) naše předpoklady v plném rozsahu potvrdila.*“³⁵

3. 5 Podzim 1968 – kádrová opatření a likvidace svobody slova

Po vpádu okupantů na území Československa byli z médií vyhozeni ti pracovníci, kteří se nedrželi stranické linie a vysílali dění v československých ulicích i přes vládní zákaz. Ústřednímu řediteli Československé televize Jiřímu Pelikánovi bylo vyčítáno, že umožnil, aby invazi mohli sledovat i diváci v zahraničí. Zaměstnanci televize za svým šéfem stáli, ten byl však, spolu s ředitelem Československého rozhlasu Zdeňkem Hejzlarem, v půlce září 1968 odvolán ze své funkce. Televize zůstala v té době bez ředitele. Bohumil Švec z ideologického oddělení ÚV KSČ byl jmenován pouze vládním zmocněncem pro televizi.

Vpád vojsk Varšavské smlouvy na území Československa znamenal pro Československou televizi konec obrodného procesu, zastavení vysílání části diskusních pořadů a odchod vedoucích pracovníků ze svých pozic.

V srpnu 1968 byl přijat tzv. Moskevský protokol. Ten pro Československou televizi znamenal konec éry jejího největšího rozkvětu. Později následovaly represe a mocenské zásahy nejen vůči televizi jako takové, ale také vůči jejím pracovníkům.

---

³⁵ ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=3

Jednou z priorit bylo absolutní ovládnutí médií a to tak, aby opět „... plně sloužily věci socialismu; zastavení antisocialistických, antisovětských opatření v tisku, rozhlasu a televizi.“ Moskevský protokol mimo jiné požadoval: „... přerušit v tisku, rozhlase a televizi antisocialistická vystoupení. [...] Stranické a státní orgány upraví situaci v tisku, rozhlase a televizi pomocí nových zákonů a opatření. [...] Budou provedena nutná kádrová opatření ve vedení tisku, v rozhlase a televizi.“³⁶

30. srpna 1968 byla Usnesením vlády Československé socialistické republiky č. 292 „o mimořádných opatřeních ke kontrole prostředků hromadných informací“³⁷ znovu zavedena cenzura. Současně byl při předsednictvu vlády zřízen Úřad pro tisk a informace (později znám jako ÚTISK).

Hlavním úkolem tohoto úřadu bylo „... usměrňování zpravodajství a publicistiky čs. tisku, rozhlasu a televize [...] sledovat a hodnotit působení našeho a zahraničního tisku, rozhlasu a televize proti působení nepřátelské propagandy.“³⁸

3. září byl úřadem vydán zákaz jakékoliv kritiky zemí Varšavské smlouvy a přítomnosti cizích vojsk na území Československa. Příkaz platil pro všechna média té doby.

O devět dní později byl vytvořen Vládní výbor pro tisk a informace, který měl na starost sledování médií. Další den přijalo Národní shromáždění zákon č. 127/1968 Sb. „O některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků.“ (viz příloha č. 9) Zde byl zrušen článek „o nepřípustnosti zasahování státu proti svobodě slova a obrazu“. Součástí tohoto zákona bylo také znovuzavedení cenzury. Nutno podotknout, že pod tímto zákonem jsou podepsáni stejní poslanci, kteří o tři měsíce dříve cenzuru zrušili.

---

³⁶ TOTALITA.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.totalita.cz/norm/norm_tv.php

³⁷ APF ČT, fond VE 2, a. j. 896, Usnesení vlády ČSSR č. 292 ze dne 30. srpna 1968

³⁸ APF ČT, fond VE 2, a. j. 896, Usnesení vlády ČSSR č. 292 ze dne 30. srpna 1968

Jak již bylo zmíněno, personální čistka se nevyhnula ani řediteli Československé televize Jiřímu Pelikánovi. Jediný ústupek, který mu strana udělala, byla možnost rozloučit se s televizními diváky prostřednictvím obrazovky.

4. září 1968 se opět začalo vysílat z pražského studia. Postupně z obrazovky mizely publicistické pořady. Úřad pro tisk a informace v té době vydal nařízení, ve kterém novinářům nařizoval (jazykem tehdejší doby – doporučoval) nepublikovat „*nic, co by mohlo vyznít jako kritika SSSR a dalších čtyř socialistických států; nic co by mohlo ohrozit KSČ, Bezpečnost a armádu*“. Bylo zakázáno „*uveřejňovat články napadající cizí vojenské jednotky na našem území*“ a nesměly být používány termíny „okupant, okupace a neutralita“. Tento úřad také zakázal uveřejňovat „*informace týkající se dílčího i celkového zhodnocení škod způsobených vojenským obsazením, případně pobytem cizích vojsk v naší zemi*“.³⁹

Tohoto nařízení však redaktoři Televizních novin nedbali. Na tento fakt reagovala Komunistická strana Československa jednoduše – publicistiku prostě zakázala.

V listopadu 1968 v Československé televizi opět začaly fungovat cenzurní opatření. V té době vycházelo periodikum Zprávy, které vydávalo velení sovětských okupačních vojsk. Autoři příspěvků byli komunisté, kteří vstup vojsk na území Československa přivítali. Tento list byl plný útoků na reformní novináře té doby. V jednom z výtisků se mimo jiné píše: „... *Také mezi hlasateli jsou mimořádně zasloužilí pracovníci, jako Honzovič a Moučková, která se také nezapomene, stejně jako Honzovič, při jménu Sovětského svazu významně ušklíbnout*“.⁴⁰

V dobové literatuře se o periodiku Zprávy píše: „*Závažnou úlohu po srpnu 1968 sehráli především novináři soustředění kolem časopisu Zprávy, který byl nejen významným činitelem ideologického působení,*

---

³⁹ ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=4

⁴⁰ ČESKÁ TEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=4

*ale stal se i důležitým prostředkem organizačního sjednocování marxisticko-leninských sil, zvedal revoluční a třídní sebevědomí komunistů i bezpartijní veřejnosti.*⁴¹

3. 6 Rok 1969 a Československá televize

Od počátku roku 1969 přešla Československá televize na federální symetrický model. Byly vytvořeny dva okruhy – český (složený ze studií v Praze, Brně a Ostravě) a slovenský (ze studií v Bratislavě a Košicích). Vedení obou okruhů bylo zodpovědné Ústřednímu ředitelství Československé televize. Ústředního ředitele jmenovala vláda. Prvním ředitelem televize byl jmenován Josef Šmídmajer⁴². Československá televize byla v té době příspěvkovou organizací, která dostávala ze státního rozpočtu na základě plánovaného hospodářského výsledku každý rok příspěvek.

V lednu 1969 už bylo všem televizním pracovníkům jasné, že jakékoliv pokusy o demokratizaci jsou zbytečné. Úřad pro tisk a informace po televizi žádal, aby nebyly rozvíjeny kampaně proti vedoucím představitelům strany a státu, zveřejňovány skandalizující články a karikatury. O pár dní později (po upálení Jana Palacha) následoval požadavek vlády ČSSR, aby o dalších případných událostech informovali jen se souhlasem strany a vlády. Oficiální prohlášení vytvořená za tímto účelem vydávala Československá tisková kancelář. (viz příloha č. 10)

---

⁴¹ HOŘENÍ, Zdeněk. KSC o tisku, rozhlasu a televizi. Praha: Novinář, 1976, str. 12

⁴² **JUDr. Josef Šmídmajer** se narodil 10. března 1913. Ve funkci ředitele Československé televize působil necelý rok – od 5. prosince 1968 do 7. srpna 1969. Pod jeho vedením nedošlo v televizi k drastickým změnám, „nepohodlné“ pracovníky pouze přerazoval mimo obraz, většinou do oddělení přípravy spuštění druhého programu. Během jeho působení televize nikdy neodsoudila své konání v reformním roce 1968, a to ani písemně, ani v nějakém propagandistickém pořadu vlastní výroby. Odvoláním Josefa Šmídmajera z funkce skončilo období, ve kterém se Československá televize snažila zabránit nastupující normalizaci. (ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=7)

„Bylo odvoláno celé vedení Hlavní redakce Televizních novin a došlo i na personální přesuny v oblastech filmového vysílání a televizní filmové tvorby. Televize přijala šest nových hlasatelek a hlasatelů, zatímco populární a statečná moderátorka Televizních novin Kamila Moučková musela odejít pracovat do dabingu. Výrazně se zpřísnila cenzurní opatření. V pražském studiu byla vytvořena „skupina redaktorů kontrolní služby“, která preventivně schvalovala scénáře všech připravovaných pořadů a měla na starosti i výstupní kontrolu vysílání. Jeho obsah se výrazně měnil. Aktuální publicistika se z něj vytrácela a byla nahrazována nepolitickými zábavnými pořady. Ani jim se ale cenzura nevyhýbala. V programu docházelo k četným změnám a mnohé pořady byly zastavovány.“⁴³

Osobnosti srpna 1968 se už na obrazovce nesměly nikdy objevit. (viz příloha č. 11)

3.7 Československá televize a okupace očima tehdejších historiků

V dobové literatuře (t. j. v literatuře z let normalizačních) je prakticky nemožné najít jakoukoliv zmínku o obrodném roce 1968. Pokud zde nějaké informace najdeme, jedná se většinou o tvrdou kritiku aktérů srpna 1968. Roky 1968 a 1969 jsou zde označeny jako krizové.

O televizním vysílání v době okupace také nenajdeme žádnou informaci. V oficiálních materiálech Československé televize se uvádělo, že v oněch dnech bylo vysílání přerušeno. Veškerá fakta tak zůstávala jen ve vzpomínkách aktérů tehdejších dnů. I v tzv. Černé knize – dokumentačním sborníku Historického ústavu Československé akademie věd – „Sedm pražských dnů – 21. až 27. srpen 1968“⁴⁴ –

---

⁴³ LITERÁRNÍ NOVINY [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.literarky.cz/?p=clanek&id=3042>

⁴⁴ Tato kniha, jejímž autorem je historik Vilém Prečan, vyšla v Československu na podzim roku 1968 nákladem 3 000 výtisků. Měla pět set stránek a obsahovala téměř sto ilustrací. Byla označena jako studijní materiál pro vnitřní potřebu a nebyla k dostání v žádném knihkupectví. I přesto se zpráva o její existenci záhy rozšířila po

vydané v září 1968 je jen v několika dokumentech zmínka o tom, že Československá televize a rozhlas pokračovaly ve vysílání i po obsazení.

„Od nesnadných začátků, nezdařených pokusů, uměleckých a ideových proher, vedla však cesta Československé televize téměř přímočaře k formování charakteru služebníka myšlenky socialismu. Přímocharost tohoto rozvoje byla hrubě narušena v krizových letech. Stín zneužití tak důležitého nástroje socialistické společnosti pravící a protisocialistickými silami leží na nedávné minulosti a je trvalým poučením. V zlém i dobrém. Důrazně připomíná, že není kompromisu v ideových otázkách. Zároveň však ukazuje, že televize má nesmírnou sílu, že je schopna ovlivnit nejširší masy. Pravice to dokázala proti socialismu. Ti, kdo slouží televizi dnes, chtějí a musí to dokázat pro socialismus.“⁴⁵

„Po dubnovém plénu přišlo nové vedení Československé televize. Nejen aby vzalo obrazovku z rukou protivníků socialismu a znemožnilo pokračovat v šíření ideových zmatků. Přišlo především proto, aby televizi vrátilo jejímu původnímu poslání a na novém stupni rozvinulo programovou politiku angažovanosti a aktivní podpory socialistického uvědomování.“⁴⁶

---

celé zemi a do poloviny prosince 1968 prošly informace o vydání Sedmi pražských dnů celým světovým tiskem s výjimkou Sovětského svazu a jeho tehdejších satelitů. Černá obálka knihy a události, jež kniha dokumentovala, způsobily, že se pro ni – v rozporu se záměrem jejích vydavatelů – velmi brzy ujalo pojmenování Černá kniha. (STRANA DEMOKRATICKÉHO SOCIALISMU [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.sds.cz/docs/prectete/eknihy/jma_spd.htm)

Vilém Prečan o jejím pojmenování v rozhovoru pro BBC řekl: „Ano, to byla úplná shoda okolností a my jsme zírali na to, co udělali knihaři, nebo tiskaři v tiskárně, kde se to tisklo, kde to dali do černých desek, ale ono se to tak ujalo. Ujalo se to také proto, poněvadž Sověti v září uveřejnili takzvanou Bílou knihu k událostem Československa, a tak toto byla odpověď. Toto bylo chápáno, i když to tak nebylo zamýšleno, jako Černá kniha.“ (BBC CZECH [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.bbc.co.uk/czech/interview/story/2005/08/050819_precan.shtml)

⁴⁵ STRASMAJER, Vladimír s kol. Cesta k divákovi: 20 let Československé televize. Praha: Československá televize, 1973, str. 7

⁴⁶ STRASMAJER, Vladimír s kol. Cesta k divákovi: 20 let Československé televize. Praha: Československá televize, 1973, str. 7

Celozávodní televizní výbor Komunistické strany Československa se v roce 1970 vyjádřil k okupačnímu roku 1968 takto: „V roce 1968 došlo k tomu, že v Československé televizi se postupně v některých klíčových vysíláních prosazovaly pravicové oportunistické tendence, jejichž nositeli se stávali postupně publicisté.“⁴⁷

„Televizní obrazovka obrážela v té době značnou názorovou odlišnost na vývoj politických událostí a dezorientovala nezasvěceného diváka a namnoze přímo sváděla na scestí proti straně, proti Sovětskému svazu a proti socialismu vůbec.“⁴⁸

---

⁴⁷ CYSARŮVÁ, Jarmila. Česká televizní publicistika – Svědectví šedesátých let. Praha: Československá televize, 1993, str. 112

⁴⁸ CYSARŮVÁ, Jarmila. Česká televizní publicistika – Svědectví šedesátých let. Praha: Československá televize, 1993, str. 107

4. Kamila Moučková

Kamila Moučková, rozená Nová, se narodila 8. dubna 1928 v Jihlavě. Vyrůstala v komunistické rodině. Její otec Vilém Nový⁴⁹ na konci 20. let zakládal na Vysočině první stranické buňky. Maminka se původně hlásila k sociální demokracii, ale když začala se svým pozdějším manželem chodit, převzala jeho stranickou orientaci. Rodiče jezdili po nejrůznějších stranických schůzích, takže na malou Kamilu jim nezbyval čas. Vychovávala ji proto babička v Jihlavě. *„Babička se na rodiče sice často zlobila, ale o mě se starala vzorně. V prvních letech mi maminku téměř úplně nahrazovala. Myslím si čím dál tím víc, že jestli je ve mně něco dobrého, pozitivního, tak to mám od ní.“*⁵⁰

Když bylo Kamile Moučkové šest let, vzali si jí rodiče k sobě. Začala chodit na základní školu v Praze a za babičkou, které však stále říkala „mami“, jezdila na prázdniny. V roce 1939 Kamilin otec emigroval. Rodina chtěla utéct za ním, ale o osm let mladší sestra Kamily dostala těžkou spálu, takže na vysněný západ odjet nemohly.

---

⁴⁹ **Vilém Nový** se narodil 16. 5. 1904 v Jihlavě. Ve dvacátých a třicátých letech 20. století pracoval jako novinář a funkcionář nově vznikající Komunistické strany Československa. V roce 1939 emigroval do Velké Británie, kde pobýval až do konce války. V letech 1945-49 zastával post šéfredaktora Rudého práva, byl předním členem ÚV KSČ a poslancem Národního shromáždění za stejnou stranu. Na konci roku 1949 byl zatčen Státní bezpečností a po dobu čtyř let protiprávně vězněn. Během svého věznění dle archivních materiálů donášel na svoje spoluvězně. V roce 1963 byl rehabilitován. Záhy po rehabilitaci byl jmenován do funkce rektora Vysoké školy politické ÚV KSČ, kde působil pět let. Po srpnu 1968 patřil k zastáncům okupace. Zemřel 1. 3. 1987 v Praze. (NAKLADATELSTVÍ LIBRI [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=3&name=NOV%DD+VIL%C9M>)

⁵⁰ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 14

„Na příchod Němců si kupodivu pamatuju docela přesně. Tanky, řinčení zbraní, zatýkání, nenávist, a taky zbabělost a ochota spolupracovat. [...] O třicet let později si tuhle vzpomínku každý z nás oživil. Ale to už byli jiní vojáci, jiná doba, jiná okupace. Jinak to ale bylo podobné: bezmoc a strašlivá nenávist vůči těm, kteří k nám poslali své vojáky... a poté zase zbabělost a ochota spolupracovat.“⁵¹

V roce 1942 zavřeli Kamile Moučkové maminku do vězení. Hlavním důvodem byly válečné relace jejího manžela vysílané na vlnách londýnského vysílání BBC. Z jihlavského vězení převezli Kamilinu maminku do Brna. Tam jen zázrakem nepřišla o život. Její jméno bylo totiž na seznamu odsouzených k trestu smrti. Jen díky administrativní chybě nebyla popravena. Do konce války byla vězněna v koncentračním táboře v Ravensbrücku. *„Největší hrůzu jsem zažila až těsně po válce, když se maminka vrátila z koncentráku. Na to si pamatuju dodnes úplně jasně. Z autokaru, když zastavil před lékařským domem v Praze, vystoupilo dvacet nebo třicet živých kostlivců – mezi nima máma – a já se nejvíc zděsila těch podob, ale vůbec mi nepřišlo, že jednou z nich je maminka. Bylo to děsivé, ale strašně neosobní. [...] Než z autokaru před lékařským domem vystoupil poslední kostlivec, stačila jsem si utřít poslední slzu. Pak už jsem asi začala být dospělá.“⁵²*

4.1 Poválečná léta

Hned po osvobození se Kamila Moučková, která hrála amatérsky divadlo v Jihlavě, vydala dělat zkoušky na konzervatoř. Zkoušky sice udělala, ale přednost dostaly ročníky z nucených prací a z válkou přerušeno studia. Kamila nechtěla čekat další rok, až bude moct nastoupit do prvního ročníku, a tak přijala angažmá v teplickém divadle. *„Jenomže divadelničení v Teplicích v sezóně 1945/1946 – to byla hrůza, typické období modrokošiláčů. Kulturní brigády spočívající*

---

⁵¹ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 15

⁵² JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 21

v přibližných recitačních pásmech složených z poezie soudobých sovětských básníků. *Skutečné divadlo jsem hrála jen minimálně.*⁵³ Po čase toho měla Kamila dost. Odjela do Jihlavy, požádala o angažmá v Horáckém divadle a byla přijata. *„Následovala krásná doba...“*⁵⁴ Právě v jihlavském divadle se zamilovala a v necelých devatenácti letech poprvé vdávala – za jihlavskou hereckou hvězdu Miloše Williga. V roce 1948 se narodila dcera Kateřina. Kamilin manžel hrál v té době v Libeňském divadle v Praze (dnes Divadlo Pod Palmovkou) a nebyl téměř doma. *„Návštěvy rodinného přítele medika Moučky byly častější a častější, až mě a Miloše 'rozvedl' a vzal si nás – tedy mě a roční Káču.“*⁵⁵

Dalším mužem života Kamily Moučkové byl přední český herec Jiří Zahajský. V roce 1962 neměl kde bydlet, a tak se nastěhoval ke Kamile a jejím třem dětem do podnájmu. *„Dostal klíče a nechal si je 31 let.“*⁵⁶

4.2 Otec – člověk, který byl oddán svým představám o spravedlnosti

Otec Kamily Moučkové Vilém Nový patřil ke skupině vysokých funkcionářů Komunistické strany Československa. Právě kvůli politické orientaci se s ním jeho dcera v 60. letech rozešla ve zlém. V rozhovoru, který jsem s Kamilou Moučkovou dělala, mi o svém vztahu k otci řekla: *„Moje třináctá komnata je můj otec. Já jsem to nevěděla. Vlastně jsem to věděla vnitřně, ale nechtěla jsem si to připustit. Všichni kolem mě to věděli.“*⁵⁷ Vlastimilu Ježkovi, autorovi knihy Říkali jí Ivce, popsala vztah s otcem následovně: *„Ale copak můžete zapírat vlastního otce?“*

---

⁵³ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 24

⁵⁴ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 25

⁵⁵ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 25

⁵⁶ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 33

⁵⁷ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

*Byl tím, čím snad být chtěl. [...] On nebyl blbej komunista. To byl neobyčejně chytrý mužskej, výbornej novinář, vynikající řečník... Kdyby to dneska neznělo tak přibližně, tak bych musela dodat, že byl poctivej komunista.*⁵⁸ V padesátých letech byl pět let ve vězení. Dle informací pamětníků v kriminále spolupracoval s režimem. „*Tohle já si ale nedovoluju ani posuzovat, natož ho za to odsoudit. Mně nikdo nikdy přes hubu nedal, když nepočítám facku od táty v osmašedesátém. Mně nikdo nemácel hlavu ve vaně plné hoven. Nikdo mě nikdy nenutil vydržet osmačtyřicetihodinový výslech ve stoje... To prostě nedovedu posoudit. Netroufám si na to a ani nechci!*“⁵⁹ I přes věznění byl stále zarytým komunistou. Na Gottwalda a Lenina věřil až do smrti. Gottwald – muž, který ho nechal zavřít. „*Pamatuju si, jak jsem se ho na to jednou zeptala, proč se tak drží kata, kterej nechal popravit a pozavírat i svoje kamarády, a on, kterej nebyl sprostěj, na mě zařval: 'Drž hubu!' To už jsme se dostávali do tvrdých konfliktů, které vyvrcholili v roce 1968. Tehdy mi dal poprvé v životě tu facku, vyhodil mě z bytu a řekl: 'A nikdy se sem už nevracej...'* Pak mi napsal – za deset let – omluvný dopis.“⁶⁰

4.3 Začátky v médiích

Původně Kamila Moučková snila o herecké dráze. Po narození druhé dcery Barbory dostala nabídku na angažmá pouze z kladenského divadla. Dojíždět denně z Prahy do Kladna se dvěma dětmi prostě nešlo. „*Něco bych musela dělat špatně: děti, nebo divadlo. Anebo obojí.*“⁶¹

Na mateřské dovolené však Kamila Moučková dlouho nevydržela. V Československém rozhlasu v té době vyhlásili konkurs na hlasatele. Z tří stovek uchazečů brali dva. Kamila Moučková byla jednou z úspěšných. „*Je to zvláštní náhoda. Spíš je to osud, než*

⁵⁸ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 17

⁵⁹ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 17

⁶⁰ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 18

⁶¹ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 27

*náhoda. Zaslechla jsem výzvu z rozhlasu, že hledají zpravodajské hlasatele. Asi se zase projeví geny. Můj otec byl Vilém Nový, vynikající žurnalista a řečník, takže mě asi takhle ovlivnil. Původně jsem šla do rozhlasu s tím, že je to jen na přechodnou dobu. Pak se mi to nějak zalíbilo a zůstala jsem v médiích.*⁶²

V rozhlase byla do října 1956. Mezitím (v lednu 1956) se Kamile narodil syn Ondřej. V té době mladou hlasatelku projevila zájem televize. Vysílala Televizní aktuality a zajímavosti (TAZ) od prvního dne pravidelného vysílání, a to od 2. října 1956.

4. 4 Začátky v Československé televizi

Její tvář byla spjata s Televizními novinami od prvního dne jejich pravidelného vysílání. V době, kdy začínala pracovat v Československé televizi, byla stále ještě zaměstnána v Československém rozhlasu. Přes den chodila Kamila Moučková hlásit do rádia, večer do televize, občas na ní v rozhlasu vyšla i noční směna. V lednu 1957 práci v rozhlase opustila a začala se věnovat naplno televizi.

Televizní aktuality a zajímavosti se pravidelně (každý den od 19 hodin) vysílaly od 1. října 1956. V roce 1958 byly přejmenovány na Televizní noviny⁶³. Rozvoj zpravodajských pořadů byl brzděn nedostatkem odborných pracovníků a špatnou materiálně-technickou základnou. I přes veškeré překážky byly Televizní aktuality a zajímavosti poměrně aktuálním pořadem. Nezřídka kdy, že se stávalo, že byly ve večerní zpravodajské relaci odvysílány skutečnosti, které se staly ještě ten samý den. Ty pak byly označovány titulkem „Stalo se dnes“. Televizní noviny začaly vysílat v roce 1958 a na obrazovku se dostaly dvakrát denně – obvykle na začátku a konci večerního

---

⁶² Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

⁶³ ŠMÍD, Milan. LOUC.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.louc.cz/03/950310.html>

programu. Vzorem – co se týče názvu i koncepce – byly Rozhlasové noviny.⁶⁴

Když Kamila Moučková do Československé televize nastoupila, nebylo jasné, jakou pozici bude zastávat – buď post programové nebo zpravodajské hlasatelky. Nakonec (vzhledem ke zkušenostem z rádia) skončila jako zpravodajská hlasatelka. Žádné speciální školení v té době Kamila Moučková neabsolvovala. Redakční práci se naučila během pěti let práce v Československém rozhlasu a hlasovou průpravu měla ze svého působení v divadle. Jediné, co museli všichni hlasatelé povinně ovládat, byla příručka *Základy výslovnosti*, ve které byla fonetická transkripce anglických, německých, francouzských a jiných vlastních jmen.

Pracovníci televize byli pod neustálým dohledem Hlavní správy tiskového dohledu. Kolem sedmnácté hodiny vždy do redakce přišel některý z pracovníků HSTD. Některé zprávy z vysílání úplně vyřadil, jiné proškrtal, část nechal bez zásahu.

Obsah zpráv, které Kamila Moučková na televizní obrazovce četla, jí občas vadil. Svoji nevoli často sdělovala na poradách redakce zpravodajství. Tehdejší šéfredaktor zpravodajství jí prý vždycky říkal: *„Čoveče, neblbni, pomalu to de k lepšimu, když se na to vykašleš, přijde sem místo tebe nějaký kretén a neuměl. Prosim tě, vydrž ještě.“*⁶⁵

4. 5 O slávě

V padesátých letech byla Kamila Moučková jedinou zpravodajskou hlasatelkou v Evropě. V té době byla velice populární. Poznávali jí lidé na ulici a ona se strašně dlouho styděla. *„Člověk byl za hvězdu jen proto, že díky televizi 'lezi' denně milionům lidí skoro až do postele. Trochu z toho pocitu zbylo dodnes. Když podepisuju fotku,*

---

⁶⁴ ŠMÍD, Milan. LOUC.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.louc.cz/pril01/p51his5.html>

⁶⁵ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 28

říkám si 'Proč já?' No asi přesně proto, že mě bylo díky té televizi tolik vědět. Sláva je zkrátka příjemná i ošemetná. Myslím, že se to dá připodobnit k moci. To je taky pěkný svinstvo. Ať chceš, nebo nechceš, za nějaký čas se na tobě podepíše. [...] Jste populární, lidé vás znají, dávají to najevo, zlých připomínek je v největších dobách málo. Máte nejrůznější privilegia, a je-li ta sláva nebo moc příliš veliká, velmi pomalu, zato neúprosně začínáte být sám o sobě přesvědčen, že jste skvělý/á, nejlepší, nenahraditelný/á, milovaný/á, jednička. V tom okamžiku pomalu mizí sebekontrola, sestra sebekritiky a už v tom jedete. A pak najednou přijedou cizí tanky, nemůžete dělat svou profesi, přijdou deprese. [...] Mně ruští vojáci a čeští bolševici odřízli profesionální kariéru na 21 let, když mi bylo čtyřicet.“⁶⁶

4.6 Kolegové

Kolegou číslo jedna byl pro Kamilu Moučkovou Richard Honzovič⁶⁷. Když poprvé přišel na konkurs do Československé televize, vlastně ani nevěděl, že je přítomen právě na konkurzu, na kterém se hledají noví televizní moderátoři. „Byl to naprostý omyl. Ani mi nenapadlo jít dělat konkurs do obrazu. Posadili mě před kameru a říkali, co s téma vlasama, nikdy jsem jich neměl moc, patku mi zčesali na stranu, já jsem říkal, že nechci před kameru a oni, no ne, my si vás jenom vyzkoušíme. Takže jsem vůbec nevěděl, do čeho jdu a oni mi pak řekli, že by mě chtěli do obrazu. Zkusil jsem to.“⁶⁸

Spolu začínali jako hlasatelé Televizních novin, spolu se podíleli na protiokupačním vysílání. Zatím co Kamila Moučková v roce 1969

---

⁶⁶ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 29

⁶⁷ **Richard Honzovič** se narodil v roce 1934. Kariéru moderátora zahájil v roce 1952 v Československém rozhlasu, později přešel do Československé televize. Po vyhazovu z televize působil jako tzv. voiceover pro Krátký film Praha. Zemřel náhle 1. září 2005.

(MF DNES [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?r=domaci&c=A050901_135139_show_aktual_kot)

⁶⁸ CYSAŘOVÁ, Jarmila. Televize a totalitní moc 1969-1975. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998. str. 90

z veřejného život odešla do ústraní, on zůstal. I když ho z Československé televize vyhodili, stále spolupracoval s filmem, namluvil mnoho komentářů k zahraničním dokumentárním seriálům. Jeho hlas mohli diváci slyšet před každým filmem uváděným v 70. a 80. letech v kině – namlouval zpravodajské týdeníky. Přesto ale nebyl spokojen. „Cítil jsem, že už to není ono.“⁶⁹ Po revoluci se na obrazovku vrátil. Uváděl např. Objektiv, či večerní zprávy.

Druhým moderátorem Televizních aktualit a zajímavostí byl Jaroslav Bouz, který, jako většina tehdejších moderátorů, přišel do televize z rozhlasu. Jeho jméno časem přešlo i do slovníku pracovníků Československé televize. „Aby si zjednodušila třídění předloh pro jednotlivé kamery, vymyslela režisérka Danica Popovičová označení kamer na „Bouz“ (kamera, která snímala hlasatele) a „Nebouz“, ať už byl ten večer hlasatelem Jaroslav Bouz nebo kdokoliv jiný,“⁷⁰ vzpomíná v archivních materiálech České televize Martin Glas – produkční zpravodajské redakce ÚTS Praha.

Dalším kolegou Kamily Moučkové byl Jiří Svejkovský⁷¹. Právě on se s Kamilou Moučkovou střídal během okupačního vysílání. Jako komentátor vysílal ze všech provizorních studií Československé televize. „Z těchto provizorních pracovišť bylo odvysíláno v uvedených

---

⁶⁹ ČESKÝ FILMOVÝ A TELEVIZNÍ SVAZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.fites.cz/new/vw/V0008.asp?al=5799&cl=undefined>

⁷⁰ ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/osobni_zpravodaj.php

⁷¹ **Jiří Svejkovský** se narodil v roce 1925. Během okupace patřil k těm, kteří podporovali reformní hnutí. Po roce 1968 se na krátký čas vrátil ke své původní profesi ekonomického redaktora a objížděl výrobní závody, kde natáčel rozhovory s tamějšími řediteli. Na jaře 1969 odmítl uposlechnout příkaz tehdejšího šéfredaktora zpravodajství a požádal o rozvázání pracovního poměru. Celá sedmdesátá a osmdesátá léta pracoval mimo obor – na Inspektorátu bezpečnosti práce, v technickém oddělení Slovanského domu a ve firmě Silnice NKP Praha, kde byl až do odchodu do důchodu.
(ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=5)

*dnech přes dvacet různých relací v délce 20 až 30 minut. Mezi tyto vstupy byly totiž zahrnovány tzv. bezpečnostní přestávky.*⁷²

Koncem roku 1969 odešel z Československé televize, kam se vrátil spolu se svými rehabilitovanými kolegy v roce 1990.

Kromě již zmiňovaných kolegů, spolupracovala Kamila Moučková také s Hedou Čechovou, Olgou Čuříkovou, Libuší Hájkovou, Jiřím Kantůrkem, Petrem Krulem, Vladimírem Škutinou či s Vladimírem Branislavem. Ten později vzpomínal, jak společně v Vladimírem Škutinou dostali v srpnu 1968 za úkol odvysílat „odlehčené zprávy“: *„Dostali jsme za úkol reprodukovat vtipy, které reagovaly na vstup vojsk. Nechtěli jsme dávat jenom klasické zprávy. Zpovídali jsme třeba psychiatry, kolik měli v těch dnech pacientů. ...“*⁷³

4. 7 Srpen 1968 – celoživotní trauma

Kamila Moučková se do povědomí národa dostala hlavně díky své statečnosti, kterou prokázala v prvních dnech okupace. 20. srpna se o nějakém vpádu vojsk do Československa ještě nevědělo, nic tomu nenaznačovalo. *„Když přijely první tanky, spala jsem v tomto bytě, kousek od Vltavy a ÚV KSČ, a nic netušila. Přišla jsem urvaná z televize, ale žádná alarmující zpráva, nic.“*⁷⁴

V půl čtvrté ráno zazvonil u Moučků telefon a od kolegyně Věry Šťovíčkové se Kamila Moučková dozvěděla, že je Československo obsazené. V té době měla už tři děti. Obě dcery byly na prázdninách mimo Prahu, syna Ondřeje odvezla manželovi MUDr. Moučkovi do Střešovické nemocnice, kde sloužil. Pak jela obsazenými pražskými ulicemi do televize. *„Výsadbáři v červených baretech a první mrtvej. Hroznej otřes – ten mrtvej mladej kluk – do smrti ho budu mít před očima.“*⁷⁵

---

⁷² ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=5

⁷³ ČASOPIS REFLEX [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.reflex.cz/Clanek20828.html>

⁷⁴ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 38

⁷⁵ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 39

Kolem páté hodiny ranní bylo zahájeno mimořádné vysílání Československé televize. Kamila Moučková televizním divákům oznámila, že do Československa vpadla vojska Varšavské smlouvy, že je země okupována. Přečetla také první prohlášení a protestní rezoluce. Nechyběla ani autentická svědectví obyvatel, výzvy k zachování klidu a vyvarování se jakéhokoliv konfliktu s vojáky. V té době se také na obrazovce objevily první záběry okupované republiky. Tehdy se ukázala základní vlastnost televizního vysílání – schopnost televize přímého sledování, přenášení a zaznamenávání událostí ve chvíli, kdy se dějí.

„Za chvíli jsme začali vysílat a jeli, dokud nás neustříhli. Jo. To se ještě vysílalo, seděla jsem ve studiu a najednou koukám přes rameno – za mnou dva vojáci. Česky nemluvili. Pak k vojákům se samopaly přibyl generál. Vlastně pouhý plukovník, ale já to nerozeznávám. Říkal něco jako 'ukončitě rabotu'. Dělal jsem, že nerozumím a v duchu: 'Polibte mi šos.' A jela jsem dál. Pak zavolal tehdejší ředitel Jiří Pelikán. 'Kamilo, okamžitě přestaňte v Besedě vysílat!' Říkám mu: 'Tebe drží pod krkem, vid?' – 'Jo.' – 'Tak já jedu dál, pokud to půjde, jo?' – 'Jo.' Utnuli náš až po desáté. Pak mě vyvedli ze studia, se samopaly na mých zádech v žebrech. Jenomže já jsem měla takovej vztek, že pro něj vůbec nezbyl čas na strach.“⁷⁶

Doma měla Kamila Moučková tři malé děti. Většina lidí by měla strach. *„Můj pocit, když jsem vstoupila do studia, nebyl pocit strachu, ale pocit, s prominutím, naprostého nasrání. Já jsem se klepala, já byla nasraná jak kýbl. Co nám ty svině provedli.“⁷⁷*

Druhý den okupace odvezli Kamilu Moučkovou do Ústavu I. P. Pavlova, odkud se vysílalo jen krátce. Pak následoval další přesun – na Zahradní město, kde se narychlo vybudovalo provizorní studio. Ale ani vysílání z tohoto studia nemělo dlouhé trvání. Pracovníci televize se stěhovali do továrny Tesla v Hloubětíně. *„Bylo to trochu o hubu – celá*

---

⁷⁶ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 38

⁷⁷ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

*fabrika věděla, že vysíláme odtamtud.*⁷⁸ Z Tesly se začalo vysílat kolem čtrnácté hodiny. Na obrazovce se tehdy kromě Kamily Moučkové objevil také Jiří Svejkovský a Petr Krul. Odvysílány byly nejnovější zprávy, rozhovory na aktuální téma, další záběry okupované Prahy. Z tohoto improvizovaného studia se vysílalo 24 hodin denně. *„Pak jsme zalezli v Tesle do sklepa protiatomového krytu. Tak příšerný vedro jsem předtím, ani potom nezažila. Klimatizace vadila vysílání, takže jsme se raději dusili ve vlastní šťávě.“*⁷⁹

Tam, ve studiu příznačně nezvaném Ponorka, vydržela Kamila Moučková se svými kolegy celý týden.

*„Jednou to bylo moc zlý, když nás Rusáci zaměřovali a tanky už byly dost blízko krytu, odkud jsme vysílali – vysílač byl přímo nad našimi hlavami. Pár zaměstnanců udělalo něco, co tenhle národ dělá, jen když je bezprostředně ohrožen. Dali si pytle na kolena a na přístupové silnici začali napříč vyházovat dlažbu. Podařilo se jim vyrobít příkop přes celou ulici, a když tanky přijely, dokázali vojáky přesvědčit, že právě v tomto místě prasklo důležitý potrubí, bez kterého fabrika nepojede. A voni to obrátili a odjeli.“*⁸⁰

Na strach v té době prý nebyl čas. Kamila Moučková neviděla svého muže, doktora Moučku, a děti celé dva týdny. *„Znovu říkám. Na strach nebyl čas. Žili jsme v absolutním šoku. Dělal se, co bylo potřeba. Šlo o životy, o bezprostřední ohrožení, ale nějak jsme si to vůbec neuvědomovali.“*⁸¹

Pak už šlo všechno ráz na ráz. *„Zmizely barikády, sovětští vojáci se roztáhli po celé zemi ...“*⁸²

V září 1968 se Kamila Moučková opět vrátila do televize. Ale jen na pár měsíců. První náznaky toho, že bude z televize odejita se

---

⁷⁸ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 39

⁷⁹ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 39

⁸⁰ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 40

⁸¹ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 40

⁸² JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 40

objevily již na konci ledna 1969, kdy strana a ÚV KSČ rozhodly, že má Kamila Moučková nastoupit na měsíční dovolenou. Definitivní výpověď přišla v dubnu 1969. *„Přesně v den, kdy odvolali Dubčeka a nasadili Husáka. Ten večer jsem měla sloužit, ale před kamerou jsem se už ukázat nesměla. V poledne si mě zavolal Karel Kohout, kterej nahradil Jirku Pelikána (Karel Kohout vedl televizní studio Praha a byl náměstkem pro česká studia, pozn. autorky) a říká mi: 'Ničeho se neboj, ale večer už nesmíš vysílat.' A ukázal mi jakejsi dekret s podpisy Biláka a Štrougala, že Kamila Moučková od toho dne nesmí na obrazovku.“*⁸³

V té době si většina obyvatel myslela, že okupace nevydrží déle než dva roky.

Kamila Moučková se stala jakýmsi symbolem okupace a srpna 1968. Její jméno bylo synonymem pro statečnost, odvahu a nebojácnost. Lidé, kteří jí potkávali na ulici, jí děkovali za její chování v době obsazení republiky vojskem Varšavské smlouvy, posílali jí děkovné dopisy.

„[...] Chtěla bych Vám a všem ostatním pracovníkům našeho rozhlasu a naší televize poděkovat. Poděkovat za všechno, co jste pro národ vykonali. Bylo to fantastické, obdivuhodné. Jenom díky Vám se lidí nezmocnila hysterie, ale ani lhostejnost. Slyšeli jsme z Vašich úst, co dělají jinde a jak jsou lidé jednotní, a to nás posilovalo, to nám všem zvedalo hlavy. [...]“ Napsala v září 1968 Ivana Patrmanová v jednom z dopisů adresovaným Kamile Moučkové. (viz příloha č. 12)

Kamile Moučkové však nechodily jen dopisy plné díky a obdivu. Nežřídka kdy přišel dopis, při jehož čtení ještě dnes mrazí. *„[...] Jste hnusná, fašistická bestie, židovská služka, drzá, špinavá coura. [...] Patrně nebude zbývat nic jiného, než Vám, vážená paní, zmalovat tu Vaši drzou tlamu tak, abyste se již nikdy nemohla ukázat na obrazovce, jinak totiž nedáte pokoj.“*

---

⁸³ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 42

V lednu 1969 byla Kamila Moučková stažena z obrazovky Československé televize. Znovu se na ní mohla objevit po jednadvaceti letech.

4. 8 70. a 80. léta a Kamila Moučková

Do jara 1970 pracovala Kamila Moučková v dabingu. Pak už nemohla pracovat ani tam. Za sepsání deseti bodů k prvnímu výročí 21. srpna 1968 byla Kamila Moučková na osmačtyřicet hodin zadržena v ruzyňské věznici. Následovalo hledání nové práce. *„Když v takové situaci sháníte zaměstnání, najdete si inzerát, zjistíte, že volné místo opravdu mají, pak řeknete jméno, načež kádrovák se zamyslí a praví: „Promiňte, my jsme vlastně to místo včera obsadili.“*⁸⁴

Díky Otovi Sklenčkovi dostala Kamila Moučková místo servírky v divadelním klubu Komorního divadla. Do klubu měli přístup jenom herci divadla, takže *„...veřejnost nemohla být pohoršována mou osobou.“*⁸⁵ A tak tam Kamila Moučková tři roky prodávala párky, pivo a kávu. Tohle zaměstnání jí dost vyčerpávalo, nebyla zvyklá dělat fyzickou práci. Přesto neodešla na vlastní žádost, ale proto, že v klubu vymysleli nový systém obsluhy.

Maratón hledání práce se znovu opakoval. Byla ochotná dělat i uklízečku. Obešla všechny možné pracovní pozice, nakonec skončila v hotelu blízko obchodního domu Kotva, kde dělala kuchyňskou pokladní. *„A dlouho jsem tam nevydržela. Hned první den jsem přišla na to, že všichni kradou. Ale příšerně. Nepředstavitelně.“*⁸⁶

*„Další a další pokusy o zaměstnání, psychický propady, mockrát jsem už doslova lezla po zdi. Pak jsem potkala kouzelného dědečka a začala doma lepit pytlíky.“*⁸⁷ Tím kouzelným dědečkem byl válečný

---

⁸⁴ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 43

⁸⁵ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 43

⁸⁶ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 44-45

⁸⁷ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 45

invalida, kterého Kamila Moučková jednou potkala. Poradil jí, že se má nechat uznat jako částečný invalida, což se nakonec díky alergii a ochotě jedné paní doktorky povedlo. Normu, která jí byla Družstvem invalidů přidělena na měsíc, měla splněnou za týden. Pytlíky nakonec Kamila Moučková lepila deset let.

Během 70. let byla pod neustálým dohledem Státní bezpečnosti. Absolvovala stovky výslechů v ruzyňské věznici. Nikdy však nebyla uvězněna na delší dobu. *„Já mám za sebou velké množství výslechů, protože já jsem podepsala, co se dalo. Všechno. [...] Jsem hrozně ráda za to, že se estébáci nikdy nedozvěděli to, že já jsem měla strašnej strach, aby mě nezavřeli. Já se svojí beraní povahou, kdyby na mě někdo sáhl, tak jsem mu jí vrátila. A shnila bych tam, protože mi furt přidávali další a další tresty.“*⁸⁸

Pak přišel rok 1977 a Charta 77. Před Kamilou Moučkovou bylo těžké rozhodnutí – podepsat či nepodepsat. Doma měla tři malé děti a partnera, kterého by svým podpisem mohla ohrozit tak, že by si už v životě v divadle nezahrál. Jiřímu Dienstbierovi a Frodlovi, kteří jí tenkrát text Charty 77 přinesli, řekla: *„Kluci, dejte mi čas do zejtrka, já si to musím rozmyslet. Ne za sebe, ale za Jirku.“*⁸⁹ Pro Kamilu Moučkovou by nebyl problém, v případě vynucené emigrace, nastoupit do některého z českých vysílání v zahraničí – do Svobodné Evropy, BBC či Deutsche Welle. Komplikace by to způsobilo partnerovi Jiřímu Zahajskému. Neuměl žádný světový jazyk a tak by se v zahraničí jako herec nikdy neuživil. Přesto své přítelkyni řekl, aby Chartu 77 podepsala. *„... a začal tanec. Ale strašnej. Policajti před bytem, u auta, v deset večer na nás zvonili, v půl sedmý ráno zvonili... Do toho množení a roznáška metráků základních textů – výslechy, výslechy, výslechy – a strach o lidi, kteří se nechtěli podepsat, ale pomáhali načerno xeroxovat nebo krást papíry [...] Něco šíleného.“*⁹⁰

---

⁸⁸ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

⁸⁹ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 47

⁹⁰ JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 48

Mnoho lidí tehdy emigrovalo na západ. Kamila Moučková o tom přemýšlela, nikdy však tuto myšlenku nezrealizovala. *„Mně to napadlo až na starý kolena, že jsem asi udělala kravinu tenkrát. Já jsem měla ze všech možných stanic z celého světa, které vysílají česky, nabídky. Od BBC přes Deutsche Welle přes Svobodnou Evropu po Hlas Ameriky. Mně tady držely děti. Nevěděla jsem, co bude. Nemyslela jsem si, že to bude trvat jednadvacet let. [...] Měla jsem obrovskou důvěru národa a mohla jsem udělat kus pořádný práce za těch jednadvacet let a ne tady smolít pytlíky...“*⁹¹

Klíčovým okamžikem osmdesátých let byl pro Kamilu Moučkovou 17. listopad 1989. V té době byla za Prahou na divadelním představení. *„V divadle jsme byli dlouho do noci a musím říct, že jsem měla daleko větší strach než v osmašedesátém. Ne o sebe, ale o všechny ty mladé lidi, o výsledek téhle revolty, o jejich další životy, kdyby to zase skončilo nějakou normalizací. Tentokrát naštěstí ne.“*⁹²

4.9 90. léta a současnost a Kamila Moučková

Po revoluci byla Kamila Moučková mimosoudně rehabilitována a začátkem 90. let nastoupila zpět do Československé televize. Zpočátku pomáhala při tvorbě Televizních novin, pak dělala dvakrát týdně pořad pro ekonomy Trh, obchod, finance a četla komentáře mimo obraz. Po krátké době z televize odešla.

*„Já jsem v podstatě po revoluci znovu v sedmašedesáti letech vzlétla. Začala jsem dělat druhou kariéru.“*⁹³

Na začátku devadesátých let Kamilu Moučkovou hluboce zasáhl odchod jejího životního partnera, herce Jiřího Zahajského, k Janě Brejchové. *„V roce 1993 mě z ničeho nic po jednatřiceti letech opustil můj muž a to byla asi největší rána, kterou jsem dostala. Ještě větší*

---

⁹¹ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

⁹² JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. str. 40

⁹³ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

než od bolševiků.“⁹⁴ Osobní krizi jí pomohla překonat práce. Svobodná Evropa přestěhovala svoji redakci do Prahy a Kamila Moučková do ní nastoupila na místo zprávařky.

V roce 1994 byla Kamila Moučková zvolena za Občanskou demokratickou alianci jako radní za Prahu 1. Součástí její práce bylo také oddávat páry na Staroměstské radnici. „*Oddávala jsem řadu svých přátel a musím říct, že jsem si to docela užívala.*“⁹⁵

V roce 1996 společně s Vlastimilem Ježkem napsala knihu Říkali jí Ivce. Spoluautor této publikace jedenáct let po jejím vzniku zavzpomínal, proč se tenkrát rozhodl knihu napsat právě o Kamile Moučkové, a jak celé dílo vznikalo. „*Kamilu Moučkovou znám léta a opakovaně mi vrtalo hlavou, jak ji přesvědčit, aby svou neopakovatelnou životní zkušenost založenou na paradoxech (od „komunistického“ dětství přes zrání vlastního názoru až po aktivní opoziční práci, včetně podpisu Charty 77; nebo láska k profesi komplikovaná nesvobodnými médii a posléze zákaz činnosti vůbec) nabídla i těm, kteří její život neznají. Knížka nakonec vznikala v době, kdy Kamila těžce prožívala rozchod s životním partnerem a možná, že naše pravidelná setkání (pokud si moc nefandím) měla i jakousi terapeutickou rovinu. Otevřeně mluvila o všem, nakonec i o nejčerstvější ráně, kterou měla. Dokončení práce se ale hodně zkomplikovalo – byl jsem zvolen generálním ředitelem Českého rozhlasu a knížku tak Kamila dokončovala prakticky sama, sama našla i nakladatele. Ale to je celá ona: když už se do něčeho pustila, neuměla si představit, že by z toho nakonec nebylo nic.*“⁹⁶

V současné době Kamila Moučková připravuje a moderuje pořad České televize pro seniory Barvy života, jehož mottem je „Život měříme skutky a ne časem.“ V moderování se střídá s bývalou kolegyní Olgou Čuříkovou, Marií Retkovou a Alexandrem Hemalou. Pravidelně vysílá

---

⁹⁴ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

⁹⁵ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

⁹⁶ Dopis adresovaný Mgr. Vlastimilem Ježkem autorce práce

na frekvencích Českého rozhlasu 6, kde připravuje zprávy a namlouvá komentáře.

V letošním roce si zahrála ve filmu Ireny Pavláskové a Barbary Nesvatbové *Bestiář*, kde ztvárnila roli babičky hlavní hrdinky Karolíny.

Příští rok bude Kamile Moučkové osmdesát let. Česká televize, společně s oslavenkyní, k tomuto životnímu jubileu připravuje knihu složenou z rozhovorů, které paní Kamila natočila se známými osobnostmi během sedmi let existence *Barev života*. *„Budu s tím mít kus práce, ale v podstatě se na to těším a doufám, že to příštího jara dáme dohromady.“*⁹⁷

5. Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se pokusila shrnout události okupačního roku 1968. Zvláště jsem se zaměřila na srpen a září 1968 a to, na to jak vpád vojsk Varšavské smlouvy na území Československa ovlivnil audiovizuální média tehdejší doby. Součástí bakalářské práce jsou také zákony, které se chodu médií bezprostředně týkaly.

Hlavní částí bakalářské práce pojednává o Kamile Moučkové, přičemž zvláštní zřetel je zde kladen na události, které se kolem ní děly po srpnové okupaci. V té době se stala jednou z ikon tehdejší doby, symbolem statečnosti.

Práce se snaží nastínit všechny etapy jejího života – dětství poznamenané vězněním matky v koncentračním táboře v Ravensbrücku a emigrací otce do Anglie, mládí v divadle, začátky v rozhlase a následný přechod do televize. V polovině padesátých let byla první zpravodajskou hlasatelkou v Evropě. Pak následovala léta šedesátá, jakási renesance společnosti i médií, která byla přerušena okupací. Tehdy na sebe Kamila Moučková upozornila svým statečným jednáním. Byla to ona, od které se diváci prostřednictvím televizní obrazovky dozvěděli o napadení Československa „spřátelenými“

---

⁹⁷ Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007, viz příloha č. 13

vojsky. Po rozstřílení televizního studia ve Vladislavově ulici se společně s kolegy stěhovala do jednotlivých provizorních studií, kde vysílala mnohdy za velmi nepříznivých podmínek.

V roce 1969 byla vyhozena z Československé televize a bylo jí znemožněno získat jakoukoliv práci. Sedmdesátá a osmdesátá léta byla pro Kamilu Moučkovou ve znamení depresí, lepení papírových pytlíků pro Svaz invalidů a výslechů v ruzyňské věznici.

Satisfakce se Kamile Moučkové dostala po revoluci v roce 1989, kdy byla mimosoudně rehabilitována a mohla se, byť jen na krátký čas, vrátit zpátky na obrazovku Československé televize. Poté následovala práce ve zpravodajské redakci Svobodné Evropy, kde dělala zprávařku. Po zrušení české pobočky rádia Svobodná Evropa přešla do Českého rozhlasu 6, kde pracuje jako zpravodajská hlasatelka na půl úvazku do dnes. V roce 2000 si Kamila Moučková vymyslela vlastní televizní pořad pro seniory – Barvy života, který spoluvytváří a moderuje.

Příští rok na jaře oslaví Kamila Moučková osmdesáté narozeniny. K tomuto životnímu jubileu připravuje společně s Českou televizí knihu, která bude složena z rozhovorů s hosty, které zpovídala po dobu sedmileté existence Barev života.

6. Summary

This Bachelor project deals with the crisis year 1968 in the Czechoslovakia and with Kamila Moučková, a personality that is really fasten together with those fatal events of August, 1968. During the occupation she was the one who announced what was happening on Prague's streets and in the country. She displayed great courage when she broadcast having Soviet soldiers behind her back. This was happening from provisional studios and under averse conditions often. Because of her behavior, similar to most of her colleagues, Kamila Moučková was punished in 1970. She was prevented from working in Czechoslovak television and also could not participate in public life. She could return to the TV screen after the Velvet Revolution in 1989.

This project also includes a concise history of Czechoslovakia, mainly the events of August, 1968 (course of the occupation, its consequences and conditions). Summary of the situation in Czechoslovak radio and television also included.

7. Použité informační zdroje

Literatura

- Archivní programové fondy České Televize, fond VE 2, a. j. 896, Usnesení vlády ČSSR č. 292 ze dne 30. srpna 1968
- Archivní programové fondy České Televize, fond VE 1, a. j. 1478, Usnesení vlády Československé socialistické republiky ze dne 21. června 1968, článek o opatření v činnosti, Československé tiskové kanceláře, Československého rozhlasu a Československé televize
- CYSAŘOVÁ, Jarmila. Česká televizní publicistika – Svědectví šedesátých let. Praha: Československá televize, 1993. 145 s., ISBN 85005-03-4
- CYSAŘOVÁ, Jarmila. Televize a totalitní moc 1969-1975. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 1998. 90 s., ISBN nevedeno
- FELDSTEIN, Valter. TV včera, dnes a zítra : studie k 10. výročí. Praha: Orbis, 1964, 228 s., ISBN nevedeno
- HAVLÍČEK, Dušan. Jaro na krku: Zážitky ze zákulisí sekretariátu ÚV KSČ od června do prosince 1968. Praha: Ústav pro soudobé dějiny, 1998. 229 s., ISBN 80-85270-82-X
- HOŘENÍ, Zdeněk. KSČ i tisku, rozhlasu a televizi. Praha: Novinář, 1976, 272 s., ISBN nevedeno
- JEŽEK, Vlastimil. MOUČKOVÁ, Kamila. Říkali jí Ivce. Praha: Primus, 1996. 104 s., ISBN 80-85625-56-3
- KÖPPLOVÁ, B. a kol. Dějiny českých médií v datech: Rozhlas – Televize – Mediální právo. Praha: Karolinum, 2003. 461 s., ISBN 80-246-0632-1
- MALEČEK, Stanislav. Byli jsme při tom – Čeští novináři a publicisté vzpomínají na události let 1968-1969. Praha: Klub novinářů Pražského jara '68, 1993. 127 str., ISBN nevedeno

- McQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál, 1999. 448 s. ISBN 80-7178-200-9
- PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha: Themis, 1997. 719 s., ISBN 80-85821-46-X
- STRASMAJER, Vladimír s kol. Cesta k divákovi: 20 let Československé televize. Praha: Československá televize, 1973. 117 s. ISBN nevedeno
- TETENS, Liboslav. Svědectví o roku 1968 a začátku normalizace. Ostrava: Československý rozhlas, 1990. 180 s. ISBN nevedeno

Prameny

Archív České televize

Práce, 22. 8. 1968

Zpravodaj Fites č. 1, 1995

BBC CZECH [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.bbc.co.uk/czech/interview/story/2005/08/050819_precan.shtml

ČASOPIS REFLEX [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.reflex.cz/Clanek20828.html>

ČESKÝ FILMOVÝ A TELEVIZNÍ SVAZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.fites.cz/new/vw/V0008.asp?al=5799&cl=undefined>

ČESKÝ ROZHAS [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.radio.cz/cz/clanek/82360>

ČESKÁ TELEVIZE [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z :
http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=3
http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=4
http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=5
http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/1968-1969.php?leta1968_1969kapitola=7
http://www.ceskatelevize.cz/ct/historie/osobni_zpravodaj.php

LISTY [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=033&clanek=030304>

MLADÁ FRONTA DNES [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://zpravy.idnes.cz/domaci.asp?r=domaci&c=A050901_135139_show_aktual_kot

NEFF, Ondřej. THE HYENA [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.hyena.cz/dokumenty/okupace/okupace1.html>

NEWTON I. T. [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://mfdnes.newtonit.cz/default.asp?cache=889202>

NAKLADATELSTVÍ LIBRI [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.libri.cz/databaze/kdo20/search.php?zp=3&name=NOV%DD+VIL%C9M>

STRANA DEMOKRATICKÉHO SOCIALISMU [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z http://www.sds.cz/docs/prectete/eknihy/jma_spd.htm

ŠMÍD, Milan. LOUC.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z <http://www.louc.cz/pril01/p51his5.html>
<http://www.louc.cz/03/950310.html>

TOTALITA.CZ [online]. [cit. 2007-05-05]. Dostupné z:
http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_hoffmannk.php
http://www.totalita.cz/vysvetlivky/o_pelikanj.php
http://www.totalita.cz/texty/prot_mosk_1968.php
http://www.totalita.cz/norm/norm_tv.php

Zákony

Zákon 18/1964 Sb. ze dne 31. ledna 1964 o Československé televizi

Zákon 84/1968 Sb. ze dne 26. června 1968, kterým se mění zákon č. 81/1966 Sb. o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích

Zákon 127/1968 Sb. ze dne 13. září 1968 o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků

8. Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Tzv. zvací dopis

Příloha č. 2 – Projev prezidenta ČSSR Ludvíka Svobody v Československém rozhlase 21. srpna 1968 v 8.15 hodin

Příloha č. 3 – Prohlášení vlády ČSSR Všem lidu Československa

Příloha č. 4 – Projev prezidenta ČSSR Ludvíka Svobody v Československém rozhlase 21. srpna 1968 v 22.30 hodin

Příloha č. 5 – Prohlášení předsednictva ÚV KSČ

Příloha č. 6 – Prohlášení sovětské tiskové agentury TASS k obsazení Československa

Příloha č. 7 – Zákon 18/1964 Sb. O Československé televizi

Příloha č. 8 – Zákon 84/1968 Sb. O zrušení cenzury

Příloha č. 9 - Zákon 127/1968 Sb. O některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků

Příloha č. 10 – Cenzurní opatření

Příloha č. 11 – Okamžité opatření v Československé televizi po srpnu 1968

Příloha č. 12 – Dopisy adresované Kamile Moučkové v roce 1968

Příloha č. 13 – Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007

Příloha č. 14 – Fotografie z archívu Kamily Moučkové

Příloha č. 1

Zvací dopis

Takzvané zvací dopisy se dlouho hledaly. Nalezeny byly až 15. července 1992 šéfem Státního archivu Ruské federace Rudolfem Pichojem. Ten na ně narazil při třídění spisů v archivu prezidenta SSSR a generálního tajemníka Ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu Leonida Iljiče Brežněva. Byly zapečetěné v obálce s datem 25. 9. 1968. Tehdejší vedoucí všeobecného oddělení ÚV KSSS a pozdější generální tajemník strany na ni napsal: „Uložit v archivu politbyra. Bez souhlasu neotvírat. Konstantin Černěnko.“ Pichoja o tomto objevu okamžitě informoval tehdejšího ruského prezidenta Borise Jelcina. Jelcin ještě ten samý den zavolal do Československa prezidentovi Václavu Havlovi. 16. července 1992 přivezl spisy zvláštní kurýr na Pražský hrad. V podvečer s nimi seznámil prezident novináře.

První dopis je psán rusky a podepsán Indrou, Kolierem, Švestkou, Kapkem a Biľakem (viz níže), druhý napsal česky Kapek.

Hlavní „zvací dopis“

„Vážený Leonide Iljiči,

s vědomím plné odpovědnosti za naše rozhodnutí se na Vás obracíme s následujícím prohlášením.

Náš v podstatě zdravý polednový demokratický proces, náprava chyb a nedostatků minulosti i celkové politické řízení společnosti se vymykají postupně ústřednímu výboru z rukou. Tisk, rozhlas a televize, které jsou prakticky v rukou pravicových sil, ovlivnily veřejné mínění natolik, že se do politického života naší země začínají nyní bez odporu veřejnosti zapojovat živly nepřátelské straně. Rozněcují vlnu

nacionalismu a šovinismu a vyvolávají antikomunistickou a protisovětskou psychózu.

Náš kolektiv – vedení strany – se dopustil řady chyb. Nedokázali jsme se správně obhájit a realizovat marxisticko-leninské normy stranického života, především principy demokratického centralismu. Vedení strany už není dále schopno úspěšně se hájit před útoky proti socialismu, není s to organizovat proti pravicovým silám ani ideologický, ani politický odpor. Sama existence socialismu v naší zemi je ohrožena.

Politické prostředky a prostředky státní moci v naší zemi jsou nyní už do značné míry ochromeny. Pravicové síly vytvořily příznivé podmínky pro kontrarevoluční převrat.

V této těžké situaci se obracíme na vás, sovětské komunisty, vedoucí představitele KSSS a SSSR, s prosbou o poskytnutí účinné podpory a pomoci všemi prostředky, které máte k dispozici. Jedině s vaší pomocí lze dostat ČSSR z hrozícího nebezpečí kontrarevoluce.

Uvědomujeme si, že pro KSSS a SSSR by tento poslední krok k ochraně socialismu v ČSSR nebyl snadný.

Proto budeme ze všech sil bojovat vlastními prostředky. V případě, že by však naše síly a prostředky byly vyčerpány nebo nepřinesly pozitivní výsledky, považujte toto naše prohlášení za naléhavou prosbu a žádost o Vaši akci a všestrannou pomoc.

Vzhledem ke složitosti a nebezpečnosti vývoje situace v naší zemi vás žádáme o maximální utajení tohoto našeho prohlášení. Z tohoto důvodu píšeme osobně přímo Vám v ruštině.

Alois Indra, Drahomír Kolier, Oldřich Švestka, Antonín Knapek, Vasil Biľak.“

(PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha : Themis, 1997, str. 449-450)

Příloha č. 2

Projev prezidenta ČSSR Ludvíka Svobody v Československém rozhlase vysílaný 21. srpna 1968 v 8.15 hodin

Drazí spoluobčané,

v posledních hodinách vznikla v naší zemi složitá situace. V současné chvíli vám nemohu říci více k jejímu objasnění. Jako prezident Československé socialistické republiky se k vám obracím s plnou odpovědností, kterou jsem s přijetím této funkce převzal, a naléhavě vás žádám, abyste zachovali plnou rozvahu a naprostý klid.

U vědomí své občanské odpovědnosti a v zájmu naší republiky nedopustíte, aby došlo k nepředloženým akcím. S důstojností a kázní, kterou jste prokazovali v minulých dnech, vyčkejte dalších kroků ústavních orgánů republiky.

(http://www.totalita.cz/texty/1968_projev_prez_1.php)

Příloha č. 3

Prohlášení vlády ČSSR Všem lidu Československa

Československo bylo proti vůli své vlády, Národního shromáždění, vedení KSČ a svého lidu, okupováno vojsky pěti států Varšavské smlouvy.

Tak se poprvé v dějinách mezinárodního komunistického hnutí odehrál akt agrese proti státu řízeného komunistickou stranou, provedený spojeneckými armádami socialistických zemí.

Krizový stav trval od časných ranních hodin. Ústavní orgány republiky jsou hluboce rozrušeny, jednotliví členové vlády, Národního shromáždění i vedení KSČ, Národní fronty a jiných organizací nemají možnost vzájemného styku, ani styku s obyvatelstvem této země, která jim v posledních měsících spontánně projevila svoji důvěru.

Řada členů vlády a vedení strany, čelní funkcionáři Národního shromáždění a jiní jsou internováni, posledním spojovacím článkem zůstává poloilegální Československý rozhlas, udržovaný jen s krajním vypětím jeho pracovníků a postupně umlčováný.

I za těchto okolností chce čs. vláda a ústavní orgány, stejně jako vedení strany, vykonávat svou ústavní funkci a zabezpečovat normální život naší země.

Obracíme se na vás, Čechy, Slováky, občany národních menšin, všechny obyvatele Československé republiky, s touto výzvou:

1. Žádáme okamžitý odchod vojsk pěti států Varšavské smlouvy, dodržování a plné respektování státní suverenity Československa.
2. Žádáme naléhavě vlády SSSR, NDR, PLR, MLR, BLR, aby vydaly příkaz k zastavení ozbrojených akcí, při kterých je prolévána krev a ničeny materiální hodnoty naší země,
3. Žádáme, aby byly okamžitě vytvořeny normální podmínky pro činnost československých ústavních a politických orgánů, zrušena intervence jednotlivých členů těchto orgánů k tomu, aby mohly obnovit svoji činnost.
4. Žádáme okamžité svolání celého Národního shromáždění, před které by předstoupila celá čs. vláda se svým stanoviskem k řešení existující situace.

Všem občanům země!

Vyzýváme vás, abyste těmto požadavkům vlády byli nápomocní především tím:

1. Že projevíte, jako mnohokrát v uplynulé době potřebnou státnickou rozvahu a že sjednotíte své síly kolem řádně zvolené čs. vlády, která existuje a již jste dali v dubnu důvěru.
2. Že nepřipustíte, aby jakýmkoli jiným způsobem byla v čelo naší republiky instalována vláda jiná, než zvolená za svobodných demokratických podmínek, při zachování všech zásad naší ústavy.
3. Že zaktivizujete osazenstva našich závodů, JZD a ostatních pracovišť, aby se obracela s prohlášením na podporu stanoviska čs. vlády na velitelství okupačních jednotek a na vlády pěti zemí Varšavské smlouvy.
4. Vytvářejte podmínky pro zachování pořádku, vylučte veškeré živelné akce zaměřené proti příslušníkům okupačních vojsk, zajistěte vlastními prostředky nezbytné zásobování obyvatelstva potravinami, vodou, plynem, energií apod. V každé oblasti se postarejte o ochranu závodů a důležitých zařízení a zabraňte vzniku dalších hospodářských škod.

Drazí spoluobčané!

Prožíváme těžké chvíle. Šťastný život této země může zaručit jen lid, který v ní žije a pracuje.

Věříme, že dále v této chvíli své vládě plnou podporu a své síly plně do služeb naší socialistické republiky.

Občané a občanky!

Ještě je v naší moci s vaší pomocí dokončit velké dílo obrody, které jsme nastoupili v lednu. Vláda věří, že s vaší pomocí toto dokážeme bez zbytečných obětí a krveprolití.

(Práce, 22. 8. 1968)

Příloha č. 4

Projev prezidenta ČSSR Ludvíka Svobody v Československém rozhlasu vysílaný 21. srpna 1968 v 22.30 hodin

Drazí spoluobčané,

obracím se k vám podruhé během dnešního osudového dne. Prožíváme mimořádně vážné chvíle v životě našich národů. Na území naší republiky vstoupily vojenské jednotky SSSR spolu s PLR, BLR, NDR, MLR.

Stalo se tak bez souhlasu ústavních orgánů státu, které však vycházejíce ze své odpovědnosti k národům naší vlasti musí vzniklou situaci urychleně řešit a dosáhnout brzkého odchodu cizích vojsk.

V tomto směru jsem dnešního dne vyvíjel úsilí, jaké mi současné podmínky umožnily. Mimo jiné jsem dnes svolal plenární zasedání Národního shromáždění. Večer jsem jednal s členy vlády o některých nejnaléhavějších problémech obnovení normálního života země a zajištění její integrity. Zítra budou jednání pokračovat - a jak věřím i s předsedou vlády ing. O. Černíkem.

Jsem si vědom všech problémů a těžkostí, které současná situace vyvolává. Znovu se však na vás, drazí spoluobčané, obracím s naléhavou prosbou, abyste zachovali nejvyšší rozvahu a vyhnuli se čemukoliv, co by mohlo vyvolat politováníhodné akce s nenapravitelnými důsledky. Zvláště vás, naši mládež, o to upřímně žádám.

Vyzývám vás, všechny, dělníky, rolníky, inteligenci, abyste svým postojem znovu dokumentovali svůj vztah k socialismu, ke svobodě a k demokracii.

Pro nás není cesta zpátky. Akční program KSČ a programové prohlášení vlády Národní fronty vyjadřují životní zájmy a potřeby všeho

lidu naší vlasti, a proto v započatém díle musíme dále pokračovat. Nepadneme do malověrnosti, semkneme se všichni a spolu s KSČ a Národní frontou setrváme v jednotě, v úsilí o lepší život našich národů.

(http://www.totalita.cz/texty/1968_projev_prez_2.php)

Příloha č. 5

Prohlášení předsednictva ÚV KSČ

Předsednictvo ústředního výboru Komunistické strany Československa přijalo v prvních hodinách 21. srpna 1968 následující prohlášení:

„Všemu lidu Československa!

Včera, dne 20. srpna 1968 kolem 23. hodiny večer, překročila vojska Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Německé demokratické republiky. Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky státní hranice Československé socialistické republiky. Stalo se tak bez vědomí prezidenta republiky, předsedy Národního shromáždění, předsedy vlády i prvního tajemníka ÚV KSČ a těchto orgánů.

V těchto hodinách zasedalo předsednictvo ÚV KSČ a zabývalo se přípravou XIV. sjezdu strany. Předsednictvo ÚV KSČ vyzývá všechny občany naší republiky, aby zachovali klid a nekladli vstupujícím vojskům odpor. Proto ani naše armáda, Bezpečnost a Lidové milice nedostaly rozkaz k obraně země.

Předsednictvo ÚV KSČ považuje tento akt za odporující nejen všem zásadám vztahů mezi socialistickými státy, ale za popření základních norem mezinárodního práva.

Všichni vedoucí funkcionáři státu, KSČ i Národní fronty zůstávají ve svých funkcích, do nichž byli jako představitelé lidu a členů svých organizací zvoleni podle zákonů a jejich norem platných v Československé republice.

Ústavními činiteli je okamžitě svoláno zasedání Národního shromáždění, vlády republiky, předsednictvo ÚV KSČ svolává plénum ÚV KSČ k projednání vzniklé situace.“

(PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha : Themis, 1997, str. 450-451)

Příloha č. 6

Prohlášení sovětské tiskové agentury TASS k obsazení Československa

TASS je pověřen oznámit, že straničtí a státní činitelé Československé socialistické republiky se obrátili na Sovětský svaz a ostatní spojenecké státy s prosbou o poskytnutí neprodlené pomoci bratrskému československému lidu včetně pomoci ozbrojenými silami. Tato žádost byla vyvolána nebezpečím, které hrozilo v Československu existujícímu socialistickému řádu a ústavou ujištěné státnosti ze strany kontrarevolučních sil, které se spikly s vnějšími socialismu nepřátelskými silami.

Události v Československu a kolem něho byly nejednou předmětem výměny názorů vedoucích činitelů bratrských socialistických zemí včetně činitelů Československa. Tyto země se shodují v tom, že podpora, upevnění a obrana socialistických vymožeností národů je společná internacionální povinnost všech socialistických států. Toto společné hledisko bylo slavnostně vyhlášeno také v bratislavském prohlášení.

Další zostření situace v Československu se dotýká životních zájmů Sovětského svazu a ostatních socialistických zemí, zájmů bezpečnosti států socialistické soustavy. Nebezpečí socialistickému zřízení v Československu je současně nebezpečím pro základy evropského míru.

Sovětská vláda a vlády spojeneckých zemí – Bulharské lidové republiky, Maďarské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Polské lidové republiky, vycházejíce z principů pevného

přátelství a spolupráce a v souladu s existujícími smluvními povinnostmi, se rozhodly vyplnit zmíněnou prosbu o poskytnutí nutné pomoci bratrskému československému lidu.

Toto rozhodnutí je v plném souladu s právem států na individuální a kolektivní obranu, jak je to zakotveno ve spojeneckých smlouvách, uzavřených mezi bratrskými socialistickými zeměmi. Odpovídá rovněž základním zájmům našich zemí na obranu evropského míru proti militaristickým silám, agresi a revanše, které nejednou vehnaly národy Evropy do války.

Sovětské vojenské jednotky spolu s jednotkami jmenovaných spojeneckých států vstoupily 21. srpna na území Československa. Budou ihned odveleny, jakmile bude zlikvidováno vzniklé nebezpečí pro socialistické vymoženosti v Československu, nebezpečí pro bezpečnost zemí socialistického společenství a zákonitá vláda uzná, že tam další pobyt těchto vojenských jednotek není nutný.

Uskutečněné kroky nejsou zaměřeny proti jakémukoliv státu a nikterak nepoškozují státní zájmy kohokoliv. Slouží míru a jsou vyvolány starostí o jeho upevnění. Bratrské země pevně a odhodlaně stavějí proti libovolnému vnějšímu nebezpečí svou nerozbornou solidaritu. Nikdy nikomu nebude dovoleno vytrhnout jediný článek ze spolenectví socialistických států.

Toto prohlášení bylo uveřejněno 21. 8. 1968 v sovětském deníku ÚV KSSS Pravda.

(PACNER, Karel. Osudové okamžiky Československa. Praha : Themis, 1997, str. 453)

Příloha č. 7

Zákon 18/1964 Sb. O Československé televizi

18/1964

ZÁKON

ze dne 31. ledna 1964

o Československé televizi

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

Československá televize svou činností založenou na politice Komunistické strany Československa provádí masově politickou a výchovnou práci, podporuje tvůrčí iniciativu lidu a přispívá k dovršení kulturní revoluce.

§ 2

(1) Československá televize je výhradně oprávněna vytvářet televizní programy; spolu s Ústřední správou spojů stanoví časový a místní rozsah vysílání prostřednictvím jednotné telekomunikační sítě.

(2) Československá televize plní své programové úkoly agitačními, propagačními a uměleckými prostředky tvorbou vlastních programů, přejímáním a šířením výsledků činností jiných institucí a výměnou televizních programů se zahraničím.

§ 3

K zabezpečení svých úkolů Československá televize zejména:

- a) zřizuje a řídí televizní střediska a jejich technická zařízení,
- b) uskutečňuje přenosy z veřejných událostí, z kulturních, uměleckých sportovních a tělovýchovných vystoupení a podniků,
- c) k účelům televizní programové tvorby pořádá veřejná představení a produkce, zřizuje a provozuje umělecké soubory,
- d) pořizuje televizní záznamy,
- e) provádí výměnu televizních přenosů, obrazových a zvukových záznamů se zahraničními televizními organizacemi,
- f) zřizuje síť vlastních zpravodajů doma i v zahraničí,
- h) v oboru své působnosti účastní se činnosti odborných mezinárodních organizací a uzavírá dohody s příslušnými zahraničními institucemi,
- ch) informuje veřejnost o televizním vysílání a zkoumá účinnost svého programu neustálým spojením s diváky.

§ 4

(1) Československá televize napomáhá významným organizacím a institucím v plnění jejich úkolů, v dohodě s nimi propaguje jejich činnost a seznamuje širokou veřejnost s výsledky jejich práce; všechny organizace napomáhají Československé televizi při plnění jejich úkolů.

(2) Pořadatelé veřejných shromáždění, koncertů, divadelních představení, estrád, podniků lidové zábavy, sportovních a tělovýchovných vystoupení a podniků jsou povinni umožnit Československé televizi, jestliže je o to požádá, přenosy a záznamy pro vysílání, a to bezplatně. Přenosy sportovních a tělovýchovných vystoupení a podniků se uskutečňují na základě rámcové dohody mezi Československou televizí a ústředním výborem Československého svazu tělesné výchovy.

(3) Práva autorů a výkonných umělců vyplývající z autorského zákona a jiných předpisů o odměňování výkonných umělců za přímé přenosy nejsou těmito ustanoveními dotčena.

§ 5

(1) Československá televize je samostatnou ústřední organizací s celostátní působností. Československá televize může svým jménem nabývat práv a zavazovat se.

(2) Za činnost Československé televize odpovídá vládě ústřední ředitel, kterého jmenuje a odvolává vláda.

(3) Činnost Československé televize na Slovensku řídí ústřední ředitel prostřednictvím oblastního ředitele pro Slovensko. Oblastního ředitele Československé televize pro Slovensko jmenuje a odvolává předsednictvo Slovenské národní rady na návrh ústředního ředitele Československé televize.

(4) Oblastní ředitel Československé televize pro Slovensko odpovídá za činnost Československé televize na Slovensku předsednictvu Slovenské národní rady a ústřednímu řediteli Československé televize.

(5) Zásady vnitřního uspořádání a hospodaření Československé televize obsahuje statut, který na návrh jejího ústředního ředitele vydá vláda.

§ 6

Znaků a znělek Československé televize nesmí být použito jinou organizací nebo osobou.

§ 7

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

Příloha č. 8

Zákon 84/1968 Sb.

Zákon č. 84/1968 Sb.

ze dne 26. června 1968,

**kterým se mění zákon č. 81/1966 Sb. o periodickém tisku
a o ostatních hromadných informačních prostředcích**

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon č. 81/1966 Sb., o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích, se mění takto:

1. § 17 zní:

“§ 17

(1) Cenzura je nepřípustná.

(2) Cenzurou se rozumějí jakékoliv zásahy státních orgánů proti svobodě slova a obrazu a jejich šíření hromadnými informačními prostředky. Tím není dotčena pravomoc prokurátora a soudu.”

2. § 18 zní:

“§ 18

Šéfredaktor nebo jeho pověřený zástupce (§ 10 odst. 4 a 5) odpovídá za to, že v hromadném informačním prostředku nebude uveřejněna

informace, která obsahuje skutečnost tvořící předmět státního, hospodářského nebo služebního tajemství. Vláda je povinna zajistit informaci šéfredaktorů periodického tisku a ostatních hromadných informačních prostředků o tom, které skutečnosti tvoří předmět státního, hospodářského a služebního tajemství.”

3. § 19 odst. 3 zní:

“(3) Není-li důvodu k odmítnutí opravy podle předchozího odstavce, je šéfredaktor povinen opravu uveřejnit. Přitom je povinen zajistit, aby znění opravy a způsob jejího uveřejnění byly předem dohodnuty s žadatelem o opravu; nedojde-li k dohodě, rozhodne soud podle § 20. Opravu musí šéfredaktor uveřejnit do osmi dnů po podání žádosti o opravu, v časopise nebo v jiné periodické tiskovině v nejbližším čísle připravovaném po podání žádosti, a na stejném místě a stejným písmem, jako byl uveřejněn údaj, k němuž se oprava vztahuje.”

Čl. II

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Svoboda v. r.

Smrkovský v. r.

Ing. Černík v. r.

Příloha č. 9

Zákon 127/1968 Sb. O některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků

127/1968

Zákon

ze dne 13. září 1968

**o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku
a ostatních hromadných informačních prostředků**

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

(1) V zájmu dalšího pokojného vývoje je třeba, aby v oblasti periodického tisku a ostatních hromadných informačních prostředků nebyly narušovány důležité zájmy vnitřní a zahraniční politiky státu. Zároveň je třeba zabezpečit všestrannou péči o rozvoj periodického tisku a ostatních hromadných informačních prostředků.

(2) Jako orgány státní správy se zřizují Úřad pro tisk a informace, na Slovensku Slovenský úřad pro tisk a informace. Na Úřad pro tisk a informace přechází dosavadní působnost ministerstva kultury a informací podle zákona č. 81/1966 Sb., o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích, ve znění zákona č. 84/1968 Sb.; v témže rozsahu přechází dosavadní působnost pověřence Slovenské národní rady pro kulturu a informace na Slovenský úřad pro tisk a informace. Úkolem úřadů pro tisk a informace

je zejména jednotně usměrňovat a kontrolovat činnost periodického tisku a ostatních hromadných informačních prostředků.

§ 2

Organizaci a začlenění Úřadu pro tisk a informace, jakož i podrobnější vymezení jeho působnosti stanoví vláda, a pokud jde o Slovenský úřad pro tisk a informace, Slovenská národní rada.

§ 3

(1) Pozastavuje se účinnost § 17 zákona č. 81/1966 Sb., ve znění zákona č. 84/1968 Sb.

(2) Příslušný úřad pro tisk a informace má právo přímo nebo prostřednictvím zmocněnců ustanovených vedoucím příslušného úřadu na společný návrh vydavatele a šéfredaktora (dále jen zmocněnec) zajišťovat, aby v periodickém tisku (jiném hromadném informačním prostředku) nebyly zveřejňovány informace, které obsahují skutečnosti, jež jsou v rozporu s důležitými zájmy vnitřní nebo zahraniční politiky státu. Obsahuje-li informace takovou skutečnost, je příslušný úřad pro tisk a informace nebo zmocněnec oprávněn pozastavit její zveřejnění nebo jiné rozšiřování.

§ 4

Zákon č. 81/1966 Sb., ve znění zákona č. 84/1968 Sb., se mění a doplňuje takto:

Ustanovení § 8 zní:

" § 8

(1) Registrace pozbude platnosti a oprávnění vydávat periodický tisk zanikne,

- a) nebude-li vydávání periodického tisku zahájeno do jednoho roku po provedené registraci,
- b) bude-li z rozhodnutí vydavatele přerušeno vydávání novin na dobu delší jednoho měsíce, vydávání časopisu nebo jiné periodické tiskoviny na dobu delší jednoho roku, nebo
- c) nastane-li dodatečně skutečnost, pro kterou by nebylo možno registraci provést (§ 7 odst. 2) .

(2) Jsou-li zprávy, údaje a jiné informace uveřejněné v novinách, časopisech nebo v jiných periodických tiskovinách v rozporu s posláním periodického tisku (§ 2), zejména porušují-li důležité zájmy vnitřní nebo zahraniční politiky státu (§ 1 a 3 zákona č. 127/1968 Sb., o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a ostatních hromadných informačních prostředků), může orgán příslušný k provedení registrace dříve, než vydá rozhodnutí podle odstavce 1 písm. c) učinit jedno z těchto opatření:

- a) upozornit vydavatele na nedodržování poslání periodického tisku,
- b) udělit vydavateli důtku,
- c) uložit vydavateli peněžitou sankci až do výše 50 000,- Kčs,
- d) odejmout dočasně, nejdéle na dobu tří měsíců, oprávnění vydávat periodický tisk.

(3) Pravomocné rozhodnutí podle odstavce 1 písm. c) nebo podle odstavce 2 písm. c) a d) přezkoumá na návrh vydavatele krajský soud. Pro řízení o návrhu platí občanský soudní řád (§ 244 a násl.).

§ 5

Vláda může stanovit povinnosti organizacím a orgánům, kterým bylo uděleno vydavatelské oprávnění podle zákona č. 94/1949 Sb., o vydávání a rozšiřování knih, hudebnin a jiných neperiodických publikací, tak aby v rámci své vydavatelské činnosti zajistily, že nebudou narušovány důležité zájmy vnitřní a zahraniční politiky státu; obdobně může stanovit tyto povinnosti podnikům polygrafického

průmyslu nebo jiným organizacím při výrobě tiskovin, na které se nevztahuje zákon č. 94/1949 Sb.

§ 6

Svoboda zveřejňování výsledků vědecké a umělecké tvorby není tímto zákonem dotčena.

§ 7

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Svoboda v. r.

Smrkovský v. r.

Ing. Černík v. r.

Příloha č. 10
Cenzurní opatření

Vláda Československé socialistické republiky

Příloha k usnesení
č.66/1969

Zásady pro vymezení skutečností, jež jsou v rozporu s důležitými zájmy vnitřní nebo zahraniční politiky státu podle zákona č.127/1968 Sb.

Takovými skutečnostmi jsou zejména :

- 1) Názory a stanoviska, které napadají Komunistickou stranu Československa, její představitele a vedoucí úlohu strany ve společnosti;
  - 2) útoky a invektivy proti Sovětskému svazu a ostatním členským zemím Vsrševské smlouvy a jejich představitelům a proti našim spojeneckým svazkům s těmito zeměmi ;
  - 3) útoky a invektivy proti spojeneckým vojenským jednotkám na území našeho státu;
  - 4) útoky proti základním principům našeho socialistického společenského systému;
  - 5) útoky proti prezidentu republiky a dalším vedoucím státním činitelům a proti základním principům politiky Národní fronty;
  - 6) údaje, jejichž zveřejnění může poškodit obranu, vnitřní bezpečnost státu, výsledky vyšetřování nebo činnost soudů.
-

Tyto skutečnosti jsou v rozporu s důležitými zájmy politiky státu, ať již byly zveřejněny ve formě statí, karikatur, filmových záběrů či jiným způsobem.

(Archiv ČT)

Příloha č. 11

Okamžité opatření v Československé televizi po srpnu 1968

C. J. 007/69-46 11/104
 CTV/102
 USD

Vyřizováno 13
 Rybí č. 15
 Počet listů 5

Okamžitá opatření v Čs. televizi, v Čs. rozhlasu a v tisku.

Na základě usnesení vlády ze dne 24. ledna t.r. a jednání předsednictva ÚV KSČ ze dne 27. ledna t.r. se provádějí ihned následující opatření :

I. v Čs. televizi

1. U ústředního ředitele se zřizuje ideový sbor složený z politicky pevných zástupců aparátu ÚV KSČ, vlád a Národní Fronty. Řídí jej ústřední ředitel Čs. televize. Sbor pravidelně hodnotí pořady a projednává programové plány.
2. Ústřední ředitel jmenuje svým náměstkem pro zpravodajství a publicistiku Miroslava Moce nebo Jana Kašpara, náměstkem pro kulturní pořady Přemysla Kočího, technicko-ekonomickým náměstkem dr. Jiřího Würtherleho. Budou jim podléhat dva programoví a dále techničtí a ekonomičtí ředitelé, kteří budou jmenováni po jednání s novými náměstkami. Dosavadní programový náměstek Zdeněk Noháč nastoupí po ustavení nového vedení dovolenou.
3. Okamžitě se zařizuje, že na obrazovce nebudou vystupovat Vl. Škutina, který z televize odejde, A. Kyncl a L. Daneš, kteří budou umístěni v zahraničí, dále Tonninger, Levička a Dvořáková. K. Moučková nastoupí 1 měsíční dovolenou a po té bude uváženo její další zařazení. Budou individuálně vyhodnoceny politické postoje dalších publicistů a podle potřeby budou učiněna další opatření.
4. Bude ihned rozváznán pracovní poměr s Toskem a K. Winterem.
5. Se všemi hlasateli bude projednána politická linie televizního vysílání, jakož i forma přednesu pořadů a zpráv na obrazovce.

94
 12x ÚV-KSČ
 1x špitom (J. Moučková)
 Hlaváček

(Archiv ČT)

Příloha č. 12

Dopisy adresované Kamile Moučkové v roce 1968

Jaroslav Večerek, Brno, srpen 1968

„V těchto dnech, kdy obrazovky byly slepé, měli jsme obavy o řadu lidí a také o Vás. Proto jsme se velmi zaradovali, když jsme Vás minulý týden opět uviděli při znovuobnoveních Televizních novinách. Naše radost však byla zkalena rozhořčením, když jsme z Vašich úst vyslechli zprávu o tom, že jste některými zahraničními listy napadána za to, že jste i ve dnech pro celou naši zemi tak kritických konala svou povinnost.“

Z dopisu kolektivu žen na Městském národním výboru v Hodoníně, srpen 1968:

„... Tak, jako má svoje sympatické postavy jeviště, film, všechna ta různorodá tvář umění všeho druhu, má je i televize. Není náhodou, to říkáme bez jakékoliv nadsázky – že k těmto sympatickým tvářím televizního vysílání počítá široká veřejnost denních diváků i Vás. V prožitých dnech veliké úzkosti o další směr a osudy naší země jsme byly v duchu s Vámi a snad nejvíce tehdy, když jste se ve své práci posléze odmlčeli. Naše obavy o Vás vzrůstaly tím víc, čím víc se šířily nepodložené pověsti, že jste se někteří stali prvními oběťmi těchto kritických dnů. Nic nikdy není horšího nejistoty.

Minulý týden nás z této nejistoty vyvedl, pokud jde o Vaši osobu. Jsme tomu rády...“

Ivana Patrmanová, Praha, září 1968

„Jsou okamžiky, kdy se člověku zdá, že všechna slova jsou němá... že nemohou dostatečně vyjádřit to, co člověk cítí, čím je naplněn. Myslím, že v posledních pohnutých dnech jsme je prožívali všichni. Nebudu na to vzpomínat – vzpomínat na to všechno ještě moc bolí.

Chtěla bych Vám a všem ostatním pracovníkům našeho rozhlasu a naší televize poděkovat. Poděkovat za všechno, co jste pro národ vykonali. Bylo to fantastické, obdivuhodné. Jenom díky Vám se lidí nezmocnila hysterie, ale ani lhostejnost. Slyšeli jsme z Vašich úst,

co dělají jinde a jak jsou lidé jednotní, a to nás posilovalo, to nám všem zvedalo hlavy. S rozechvěním jsem naslouchala vašim drahým hlasům, v duchu jsem byla s Vámi – vlastně s vámi všemi. Nikdy na ty dny nezapomenu a moc si přeji, aby vlastenectví, jednota a obětavost a všechno ostatní krásné, co v těchto dnech vyklíčilo, neuvadlo...“

Andrej Hlávka (pod dopisem podepsaný jako „Váš oddaný“)

Vážená paní!

Neodkládejte tento dopis nepřečtený! Dovolte, abych Vám i za druhé řekl, co vlastně jste.

Jste hnusná, fašistická bestie, židovská služka, drzá, špinavá coura. Nestydíte se sloužit pánům Goldstückerům, Šikům, Wintrům, Svitákům a ostatním zrádcům. Vy, jejíž otec je starý zasloužilý člen KSČ, nemáte ani trochu slušnosti a svědomí a docela chladnokrevně jste uštvala k smrti nevinné lidi. Vy si myslíte, že o tom lidé neví? Jak si vůbec dovolujete objevit se ještě před obrazovkou?

Patrně nebude zbývat nic jiného, než Vám, vážená paní, zmalovat tu Vaši drzou tlamu tak, abyste se již nikdy nemohla ukázat na obrazovce, jinak totiž nedáte pokoj.“

(Archiv Kamily Moučkové)

Příloha č. 13

Rozhovor s Kamilou Moučkovou uskutečněný 10. května 2007

Jak jste se dostala k práci v rozhlasu? Proč jste nezůstala u divadla?

Je to zvláštní náhoda. Spíš je to osud, než náhoda. Zaslechla jsem výzvu z rozhlasu, že hledají zpravodajské hlasatele. Bylo nás tam tři sta, brali nás dva. Asi se zase projevíly geny. Můj otec byl Vilém Nový, vynikající žurnalista a řečník, takže mě asi takhle ovlivnil. Původně jsem šla do rozhlasu s tím, že je to jen na přechodnou dobu. Pak se mi to nějak zalíbilo a zůstala jsem v médiích.

Prošla jste nějakou jazykovou přípravou?

Když jsem přišla do rozhlasu, tak jsme měli v Mníšku pod Brdy čtvrtletní internátní kurs zaměřený na jazykovou výchovu. Tam jsme se učili, jak správně intonovat, vyslovovat cizí jména,...

V polovině padesátých let jste zároveň pracovala v rozhlase a televizi, jak jste to všechno zvládala?

Já vám neřeknu. Všechno se pralo ručně, nebyly papírový pleny. Ale nějak jsem to zvládala. Prostě jsem musela. Občas jsem měla k dětem chůvu. Výhodou bylo, že se doktor Moučka o děti postaral – nahnal je do postelí, přečetl pohádku, ohřál jídlo.

Jaký je vlastně Váš vztah k Vašemu otci?

Moje třináctá komnata je můj otec. Já jsem to nevěděla. Vlastně jsem to věděla vnitřně, ale nechtěla jsem si to připustit. Všichni kolem mě to věděli. Vždycky jsem se celá vopupínkovala, když mě někdo zastavil a říkal mi: „Paní Moučková, Váš otec je Vilém Nový?“ Pak mi v květnu 1968 nafackoval a vyhodil mě z bytu, ať už nikdy ten práh nepřekročím a deset let jsme spolu vůbec nemluvili. Nejvíc jsem se styděla za výrok

mého otce o Palachovi a studeném ohni. Zveřejněním tohoto faktu ve Třinácté komnatě mi strašně pomohlo. Ulevilo se mi.

V roce 1968 přišli sovětští vojáci a okupace. Jak jste to prožívala? Neměla jste strach?

Člověk se hrdinou nerodí. V životě nastane okamžik, kdy se musíte někam zařadit. A musíte se zařadit dobře. Zařadit se dobře to znamená mít v pořádku charakter. Můj pocit, když jsem vstoupila do studia, nebyl pocit strachu, ale pocit, s prominutím, naprostého nasrání. Já jsem se klepala, já byla nasraná jak kýbl, co nám ty svině provedli. To nebylo jasné, to není pravda. My jsme do poslední chvíle líтали v tom osmašedesátém na ÚV KSČ. Teoreticky se uvažovalo o tom, že se něco takového může stát, ale prakticky jsme o tom ani nepřemýšleli.

Jak vypadal Váš život v sedmdesátých a osmdesátých letech? V jednom rozhovoru jste řekla, že jste si myslela, že sovětští vojáci tu budou maximálně dva roky...

Všechno mi začalo docházet v roce 1972, který pro mě byl nejkrutější. Do té doby jsem pracovala v Komorním divadle. Pak někdo přišel na to, že jsem tam já, tak mě vyhodili. Nastal tanec mezi vejci. Já jsem zoufale sháněla zaměstnání, ale nikde mě nevzali. Nikde. Zkoušela jsem to x-krát.

Na doporučení jedné paní doktorky jsem šla, po asi půlroční pracovní neschopnosti, do částečného invalidního důchodu. Pro družstvo invalidů jsem pak deset let doma lepila igelitový pytlíky. Bylo to strašné. Pytlíkovou normu jsem měla hotvou za měsíc, takže jsem se pak otravovala, brečela, obtěžovala tím lidem ve svém okolí. Pak jsme se Zahajským koupili chalupu v Kokořínském údolí. Byla to hrozná pastouška, takže tam jsme se vyblbli a deset let jí renovovali. To mi pomohlo.

Byla jste v době komunismu pod dozorem StB?

Jo, to jsem byla. Já mám za sebou velké množství výslechů, protože já jsem podepsala, co se dalo. Všechno. Charta už byla úplně ke konci. Úplně první věc, kterou jsem podepsala bylo Deset bodů k prvnímu výročí srpna 1968. Já jsem byla věčně v Ruzyni u výslechů. Jsem hrozně ráda za to, že se estébáci nikdy nedozvěděli to, že já jsem měla strašnej strach, aby mě nezavřeli. Já se svojí beraní povahou, kdyby na mě někdo sáhl, tak jsem mu jí vrátila. A shnila bych tam, protože mi furt přidávali další a další tresty.

Pod jakýma záminka Vás na výslechy odváželi? Kolik jich bylo?

Ty výslechy to nejsou desítky, to jsou stovky. Odváželi mě na ně furt kvůli něčemu. Oni se snažili k tomu použít mýho tatínka komunistickýho, že to tomu tatínkovi nemůžu udělat, že jsem dubčekovec, a že tatínek je úplně někde jinde,.... Furt něco bylo, furt, furt, furt. Samozřejmě, že jsem se stýkala s Havlem, Dienstbierem, Martou Kubišovou, pak jsme roznášeli Chartu, pořád jsme něco dělali. Takže mě v sedm ráno tahali z postele policajti, v deset večer tady zvonili policajti.

Napadlo Vás někdy v sedmdesátých, popř. osmdesátých letech emigrovat?

Mně to napadlo až na starý kolena, že jsem asi udělala kravinu tenkrát. Já jsem měla ze všech možných stanic z celého světa, které vysílají česky, nabídky. Od BBC přes Deutsche Welle přes Svobodnou Evropu po Hlas Ameriky. Mně tady držely děti. Nevěděla jsem, co bude. Nemyslela jsem si, že to bude trvat jednadvacet let. Navíc jsem milovala toho Zahajskýho, kterej neuměl kváknout jinak než česky. A vím, jak je to těžký pro herce, od Voskovce či Honzy Třísky, se uplatnit venku, což je strašně těžký, či vůbec nemožný. Jsem si říkala, že by to znamenalo rozchod s tím Jirkou. To vůbec nepřicházelo, hlavně kvůli němu v úvahu. Ale asi jsem to měla udělat... Každý je generál po

válce. Za prvé mě celej národ znal, nemusela jsem se někde ukazovat. Ten chraplák, co mám já, nemá hnedka někdo. Všichni mě znali po hlase a věřili mi lidi. Měla jsem obrovskou důvěru národa a mohla jsem udělat kus pořádný práce za těch jednadvacet let a ne tady smolit pytlíky...

Co pro vás znamenal rok 1989 a sametová revoluce?

Já jsem v podstatě po revoluci znovu v sedmašedesáti letech vzlétla. Začala jsem dělat druhou kariéru. Napřed se přestěhovala Svobodná Evropa do Prahy, tak mě požádali, jestli bych jim nešla dělat zprávařku, k tomu jsem režírovala jejich pořad Události a názory a namlouvala komentáře, což vlastně dělám doposud. I když teď na jiné stanici – Českém rozhlasu 6.

Měla jste chuť udělat něco, co Vám tenkrát zakazovali?

Po revoluci jsme byli všichni takový vyjevení a mysleli jsme si, že to všechno bude hned fajn. A nebylo, protože to je dlouhodobý proces.

Já jsem za komunistů nesměla ani na Slovensko, takže jsme v roce 1990 se ženou Richarda Honzoviče vyjela na dovolenou do Itálie. Já miluju moře, tak jsem po něm strašně toužila.

Vrátila se mi dcera Kateřina z Anglie, pomaloučku, polehoučku se to tak nějak vyvíjelo. Byla jsem mimosoudně rehabilitována. Moderovala jsem pořad Trh, obchod, finance, občas jsem dělala Objektiv a četla komentáře mimo obraz. A pak mě z televize vypoklonkovali.

Co pro Vás bylo v devadesátých letech nejtěžší?

V roce 1993 mě z ničeho nic po jednatřiceti letech opustil můj muž a to byla asi největší rána, kterou jsem dostala. Ještě větší než od bolševiků. Když v pětadesáti letech vám dá chlap po jednatřiceti

letech vztahu kopačky... Navíc odešel s mou kamarádkou, kterou jsem si pěstovala... To jsem prožívala strašně špatně a léta to trvalo, než jsem se z toho dostala.

Co Vám pomohlo se z té krize dostat?

Práce. Potom, co se přestěhovala Svobodná Evropa přestěhovala do Prahy, tak mi nabídl její tehdejší ředitel Pecháček, jestli bych u nich nechtěla dělat zprávařku. A já jsem padala na znak. To je nejmů – když Vám někdo nabídne pracovat ve svém oboru ve Svobodné Evropě. Tam jsem byla do konce jejího působení v Čechách. Pak jsem přešla do Českého rozhlasu 6, kde pořád pracuji na půl úvazku.

V polovině devadesátých let jste vstoupila do politiky a celé volební období oddávala na Staroměstské radnici. Jak na to období vzpomínáte?

V roce 1994 jsem byla za Prahu 1 zvolena do zastupitelstva a přišel za mnou tehdejší pan starosta Bürgermaister, a prosil mě, jestli bych neoddávala na Staroměstské radnici. Já jsem mu na to odpověděla, že tam ty kydy číst nebudu a on odpověděl, že mi nikdo nebrání, abych si proslov napsala sama. Nakonec jsem si napsala projevy pro všechny generace. Nakonec jsem takhle blbla čtyři roky. Oddávala jsem řadu svých přátel a musím říct, že jsem si to docela užívala. Občas se mi stane, že za mnou přijde nějaký člověk s tím, že jsem je oddávala. A většinou to těm párům klape.

Jak jste přišla na myšlenku vytvořit pořad jako jsou Barvy života?

Bydlím v domě starých lidí a ti za mnou chodili, ptali se, co mají dělat. Ty staří lidé nevěděli, kam se vrátit, tak jsem vymyslela pořad pro seniory Barvy života. Je to můj nápad, který byl za rok realizován a na obrazovce běží už sedm let.

Udělal jste v poslední době něco, co jste dlouho odkládala?

Asi před dvěma lety jsem se nechala pokřtít. Křtil mě Miloš Rajchrt ve Strahovském klášteře. Já jsem z komunistický rodiny, nejsem křtěná. I když dogma římsko-katolický církve mi vadí, tak jsem s tou myšlenkou koketovala už dlouho. Asi i proto, že jsem se v disentu seznámila se spoustou katolických farářů a to jsou hrozně fajn lidi. Prostě jsem měla pocit, že bych to měla udělat. A to je taková zvláštnost v mé jinak realistické povaze. Mě kostely tak nějak zklidňují. I když nejsem žádná kostelní bába, abych se modlila a věřila, že mi pánbůh pomůže.

V roce 2005 jste s Olgou Sommerovou natočila pořad do cyklu České televize Třináctá komnata. Jak na tento projekt vzpomínáte?

To se podařilo Olze Sommerový, ta moje Třináctá komnata je krásná. My jsme se na tom natáčení strašně skamarádily. Původně to vůbec nechtěla dělat, protože se jí nelíbilo, že si Komnatu nemůže udělat podle sebe. Pak mi ale řekla, že to vezme jen a jen kvůli mně.

V nedávné době jste si zahrála ve filmu Bestiář, to ale nebyla Vaše úplně první role.

Já jsem jako mladá holka, ještě než jsem přišla k profesi hlasatelky, tak já jsem začínala jako herečka. Jako mladá jsem točila několik filmů, a to i s Oldřichem Novým. Následovala role u pana režiséra Steklého ve filmu Zvony z rákosu. Pár rolí jsem si zahrála. Pak jsem začala dělat v rozhlase. Ty první tři nebo čtyři roky mého působení v rádiu žádná nabídka nepřišla. Následně jsem přešla do televize a přemýšlela jsem, jestli v hraní pokračovat. Jednou mě chtěli do nějaké reklamy, já jsem to nerozvážně vzala a pak jsem v televizi dostala strašně vynadáno od šéfredaktora. A pak jsem si uvědomila, že při téhle profesi, když jí chcete dělat seriózně, když každý den čtete zprávy, nemůžete den před tím být ve filmu za potvoru. To si musí člověk vybrat. My jsme tenkrát s mým mužem kamarádili s Vlastíkem Brodským. On dělal v té

době v televizi Hajaju. Povídal dětem pohádky. Najednou hrál nějakého Shakespeara na Vinohradech, a když se objevil na jevišti, tak celý hlediště zahučelo: „Jééé, Hajaja!“ Z toho byl úplně jurodivej. Takže tyhle dvě profese jsou úplně neslučitelný.

Teď mě oslovila Irenka Pavlásková, jestli bych si nešvihla malou roličku u ní ve filmu. Já jsem se nejdřív tak jako vošívala a ona mi říkala: „Já potřebuju fešáckou babičku jak řemen.“ Tak jsem si říkala proč ne! Televizní noviny už nedělám, s mým pořadem pro seniory barvy Života to taky nějak nekoliduje. Hrál se mi hrozně hezky. Připadalo mi, že hraju snad hauptku. Všichni na mě byli hrozně hodný a opečovávali mě.

Nenapadlo Vás někdy psát si deník?

To je zvláštní otázka... Tu mi snad ještě nikdo nikdy nepoložil. Ne, já jsem člověk, kterej má deset vrtulí u zadku. A psaní deníku je pro takový ty zkoumavý a spíš i pomalý lidi. A to nemyslím pejorativně. Když to já jsem živel. Já jsem narozená v beranu a charakteristika toho znamení na mě plně sedí.

Jaká je Vaše oblíbená zpravodajská hlasatelka?

Nejradši mám Marcelu Augustovou. Ona má něco... Já tomu říkám „polibek od Boha“. Ona je strašně příjemná. Možná je to takovej ten „úsměv Mony Lisy“.

Naopak moc nemusím Lucii Borhyovou. Ona je krásná jak obraz, všechno je v pořádku, ale jestli něco nemůže, tak je to dělat zpravodajství. Ona je krásná manekýna na molo, ale ne zprávačka.

Čeho si na sobě nejvíc vážíte?

Nejvíc si vážím toho, že když se podívám zpátky, že jsem nikdy neudělala žádnou sviňárnu. Nikomu jsem neublížila. Neudělala jsem žádnéj podraz.

Co plánujete do budoucna?

Teď připravuju knížku k mým osmdesátým narozeninám ve spolupráci s Českou televizi. Měla by obsahovat rozhovory, které jsem dělala se známýma osobnostma v Barvách života. Budu s tím mít kus práce, ale v podstatě se na to těším a doufám, že to příštího jara dáme dohromady.

Fotografie z archívu Kamily Moučkové

Dětství

Kamila Moučková s babičkou

Kamila Moučková s maminkou

Kamila Moučková s tatínkem Vilémem Novým

Rok 1968

S Vladimírem Škutinou při konferování

Kamila Moučková v roce 1968

S Janem Werichem 19. srpna 1968

21. srpna 1968, 10:00, Měšťanská beseda
„Téhle fotky si strašně vážím – také obletěla celý svět.“

Kamila Moučková a Jiří Svejkovský připravují televizní zprávy v provizorním studiu Tesly Hloubětín. 22. srpna 1968.

Rok 1969

Socialismus s lidskou tváří - upáleným študákem září,

Ty káčo Moučková,

Tebe už jinak neznáme jinou, než ubečenou. O Silvestra bečí, přijde na obrazovku bečí. Slyšíme tvůj zlobný hlas ať se přetvařuješ sebe více. Ty jsi se zase vyznamenala s tím študákem, zase vy, kontrarevolucionáři jste rozjitřili hladinu ale věř, že potrestání neujdeš. Kdybys měla trochu sebekritiky, tak odejdeš, jednak máš už odporný ksicht, a starý, zanech to mladým a pak... jsi kontrarevolucionářka a nezapomínáme jak jsi s radostí v srpnových dnech volala ... už jsem se sem dostala přes překážky tanků atd. máme tě na magnetofonu a můžeme tvůj kontrarevolucionářský hlas půjčit komukoliv jako usvědčující materiál. Proto tě varujeme z a n e c h včas vysílání. S tím študákem Palachem který zemřel z disperace pro nic jsi to opět vyvolala ty oděla jsi se do černého a bulila a bulila - ani bys tak nebulila nad dělníkem - a pak, zemřel pro nic, kontra ho k tomu dohnala, to ti přičteme k dobru - jestli vedeš své děti tak, pak čekaj odplatu - zrádkyně - kontrarevolucionářka - Bulit ot jo, jako tuhle před televísi - když jsi nemohla do svého auta - malování ti teklo, celá černá jsi byla. No k popukání, ale přejeme ti to - to je zatím málo - dostane se ti ještě více. FUJ, zrada, kontra jako prase!

Kdyby televise nevyvolala ciráty kolem jednoho študáka, který to udejal ně ze opravdového pocitu krivdy, ale chtěl být lacině slavný a doufal, že to tak neskončí ... televise je kontra a ty krávo Moučková vedeš

Jak je ti, když musíš hlásit o úspěších Sovětského svazu? Po nejsi kolaborantka jak jsi volala v srpnu Potrestám tě.

Jeden z dopisů, který Kamila Moučková dostala po okupaci

90. léta

S bývalým partnerem Jiřím Zahajským v roce 1990

Na Hradě
s Václavem Havlem
a Michaelem
Kocábem v roce
1992

V redakci rádia Svobodná Evropa v roce 1995